

Περιεχόμενα

Γνωριμία με τους χάρτες	4
Πώς χρησιμοποιούμε τον άτλαντα	5
Ο πλανήτης μας στο Διάστημα	6-7
Παγκόσμιος γεωφυσικός χάρτης	8-9
Παγκόσμιος πολιτικός χάρτης	10-11
Κλίμα και βλάστηση	12-13
Παγκόσμιος πληθυσμός	14-15
Οι ήπειροι του κόσμου	16-17

ΕΥΡΩΠΗ

Ευρώπη	18-19
Η Ευρωπαϊκή Ένωση	20-21
Βόρεια Ευρώπη	22-23
Δυτική Ευρώπη	24-25
Κεντρική Ευρώπη	26-27
Νοτιοανατολική Ευρώπη	28-29
Ρωσική Ομοσπονδία	30-31

ΑΣΙΑ

Καύκασος και δυτική Ασία	32-33
Κεντρική Ασία	34-35
Νότια Ασία	36-37
Ανατολική Ασία	38-39
Νοτιοανατολική Ασία	40-41

ΑΦΡΙΚΗ

Βόρεια Αφρική	42-43
Νότια Αφρική	44-45

ΒΟΡΕΙΑ ΑΜΕΡΙΚΗ

Καναδάς	46-47
Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής	48-49
Κεντρική Αμερική και Καραϊβική	50-51

ΝΟΤΙΑ ΑΜΕΡΙΚΗ

Νότια Αμερική	52-53
---------------	-------

ΩΚΕΑΝΙΑ

Αυστραλία	54-55
Νησιά του Ειρηνικού	56-57
Νέα Ζηλανδία	58-59

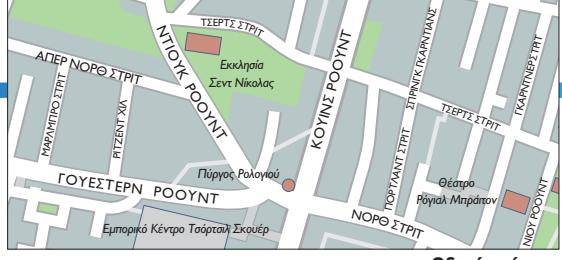
ΠΟΛΟΙ

Αρκτική	60
Ανταρκτική	61

Τα κράτη και οι σημαίες τους	62-65
Συγκριτικά στοιχεία	66-68
Γλωσσάρι	69-70
Ευρετήριο	71-72

Γνωριμία με τους χάρτες

Οι **χάρτες** απεικονίζουν πώς φαίνεται μια περιοχή της Γης αν τη δούμε από ψηλά και μας δίνουν χρήσιμες πληροφορίες, όπως πού βρίσκονται πόλεις και χωριά, πού υψώνονται **βουνά** και πού κυλούν **πτοταμοί**. Ένας χάρτης μπορεί να μας βοηθήσει να καταλάβουμε πού βρισκόμαστε και μας δείχνει τις αποστάσεις ανάμεσα σε τόπους. Οι χάρτες πρέπει να περιέχουν πολλές πληροφορίες και γι' αυτό χρησιμοποιούνται διάφορα σύμβολα, γραμμές και χρώματα για να απεικονίσουν τα χαρακτηριστικά της γήινης επιφάνειας. Σύμβολα, για παράδειγμα, μας παρουσιάζουν τη θέση των πόλεων, ενώ γραμμές μάς δείχνουν πού βρίσκονται τα σύνορα των κρατών και οι πτοταμοί.

Οδικός χάρτης

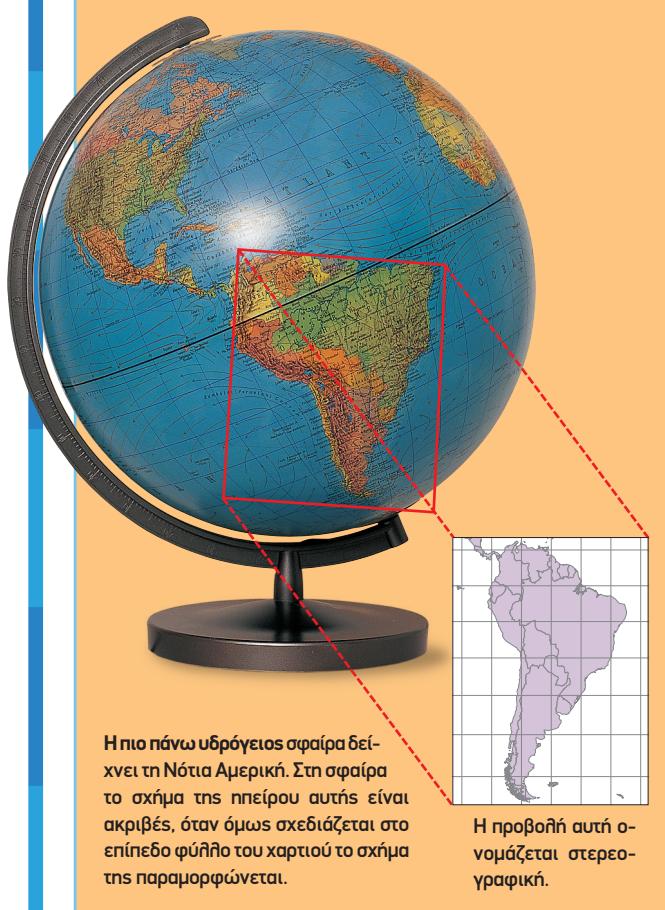

Xártης xώρας

Κλίμακα του χάρτη 'Evas xártis «μεγάλης κλίμακας» απεικονίζει μια μικρή περιοχή με πολλές λεπτομέρειες, όπως ο οδικός χάρτης (κορυφών). 'Evas xártis «μικρής κλίμακας» απεικονίζει μεγάλες περιοχές αιθλά με λιγότερες λεπτομέρειες, όπως ο χάρτης κύρας (πάνω). Οι χάρτες στον άτιταντα αυτόν είναι «μικρής κλίμακας».

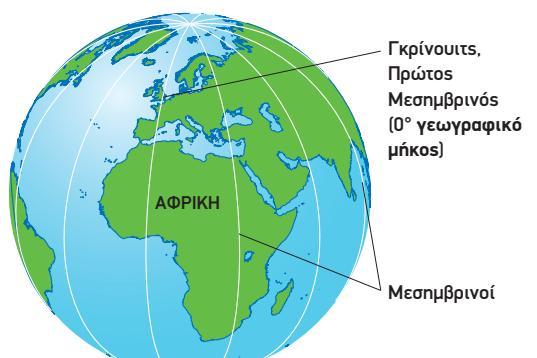
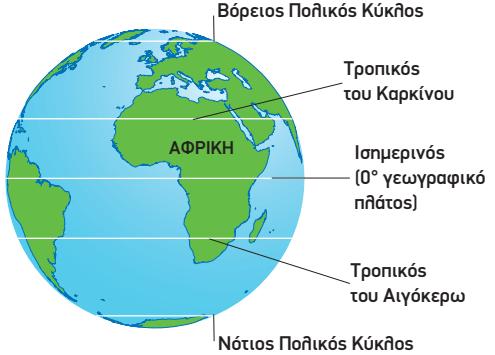
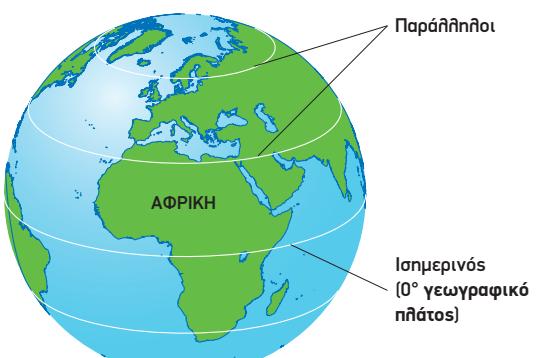
Πώς κατασκευάζουμε τους χάρτες

Ο πιο ακριβής χάρτης του κόσμου είναι η **υδρόγειος**, επειδή έχει το ίδιο σχήμα με τον πλανήτη μας. Έτσι οι **ήπειροι** έχουν το σωστό μέγεθος η μία σε σχέση με την άλλη και βρίσκονται στη σωστή απόσταση μεταξύ τους. Για να μετατρέψουν όμως το σφαιρικό χάρτη σε επίπεδο, οι **χαρτογράφοι** πρέπει να αλλάξουν το σχήμα της επιφάνειας της Γης. Το σχήμα των ηπείρων επιτημούνεται και αλλοιώνεται. Οι χαρτογράφοι πραγματοποιούν αυτή την εργασία με επιστημονικούς τρόπους, χρησιμοποιώντας τη λεγόμενη **προβολή**. Υπάρχουν πολλά είδη προβολών και καθεμία από αυτές δείχνει διαφορετική από τις υπόλοιπες.

Παράλληλοι και μεσημβρινοί

Για να βρούμε τη θέση κάθε σημείου στην επιφάνεια της Γης, σχεδιάζουμε στην υδρόγειο και στους άλλους χάρτες ένα δίκτυο από νοητές γραμμές που ονομάζεται **δίκτυο γεωγραφικών συντεταγμένων**. Οι οριζόντιες γραμμές, οι **παράλληλοι**, μας βοηθούν να εντοπίσουμε πόσο βόρεια ή νότια είναι ένας τόπος από τον πιο μεγάλο παράλληλο, τον **Ισημερινό** (στο μέσο της υδρογείου). Οι γραμμές που συνδέουν το Βόρειο με το Νότιο Πόλο, οι **μεσημβρινοί**, μας δείχνουν πόσο ανατολικά ή δυτικά είναι ένας τόπος από τον **Πρώτο Μεσημβρινό**. Οι αποστάσεις μεταξύ των γραμμών μετριούνται σε μοίρες.

To ξέρεις;

- Πριν κατασκευαστεί évas xártis πρέπει να γίνουν πολλές μετρήσεις, όπως οι αποστάσεις μεταξύ πόλεων και χωριών, το ύψος βουνών, το μήκος ποταμών και ακτογραμμών. Οι μετρήσεις αυτές γίνονται σήμερα με βάση στοιχεία που παρέχουν δορυφόροι.

Ο Βόρειος και ο Νότιος Πόλος

Ο Βόρειος και ο Νότιος Πόλος είναι αντίστοιχα το βορειότερο και το νοτιότερο σημείο στην επιφάνεια της Γης. Τα σημεία αυτά είναι αόρατα και βρίσκονται εκεί όπου συναντώνται όλοι οι μεσημβρινοί. Αν στεκόσουν στο Νότιο Πόλο, όλα τα σημεία της Γης θα βρίσκονταν προς Βορρά, ενώ, αν ήσουν στο Βόρειο Πόλο, όλα θα βρίσκονταν προς Νότο! Στο Βόρειο Πόλο δεν υπάρχει καθόλου ξηρά, μόνο τα παγωμένα νερά του Αρκτικού Ωκεανού.

Πώς χρησιμοποιούμε τον άτλαντα

Οι χάρτες στον άτλαντα αυτόν παρουσιάζονται ανά ήπειρο με την ακόλουθη σειρά: Ευρώπη, Ασία, Αφρική, Βόρεια Αμερική, Νότια Αμερική, Ωκεανία, Ανταρκτική. Κάθε χάρτης εκτείνεται σε δύο σελίδες. Οι χώρες που απεικονίζει παρουσιάζονται στο φάκελο χωρών πάνω αριστερά στην αριστερή σελίδα. Τελευταίοι παρουσιάζονται οι χάρτες της Ανταρκτικής και της Αρκτικής. Κάθε χάρτης συνοδεύεται από φωτογραφίες με τοπία, φυτά και ζώα, βιομηχανίες, περίφημα μνημεία, χαρακτηριστικά φαγητά καθώς και από γεγονότα που δημιουργούν μια ανάγλυφη εικόνα της περιοχής που απεικονίζεται. Οι λέξεις με μαύρα στοιχεία στα κείμενα εξηγούνται στο γλωσσάρι.

Η επικεφαλήδια περιοχής μάς αναφέρει ποια περιοχή ή χώρα δείχνει ο χάρτης.

Ο προσδιορισμός στην υδρόγειο μάς δείχνει ποια περιοχή του κόσμου απεικονίζει ο χάρτης.

Ο φάκελος χωρών αναφέρει όλα τα κράτη που εμφανίζονται στο χάρτη.

Φωτογραφίες ζώων, ανθρώπων και τόπων ζωντανεύουν το χάρτη.

Η πυξίδα σε κάθε χάρτη μάς δείχνει πάντα την κατεύθυνση του Βορρά.

Το εισαγωγικό κείμενο περιγράφει την περιοχή που απεικονίζει κάθε χάρτη παρέχοντάς μας γενικές πληροφορίες.

Το ξέρεις; Στα πλαίσια αυτά παρουσιάζονται εντυπωσιακές πληροφορίες για τις χώρες κάθε χάρτη.

Η κλίμακα μάς βοηθά να υπολογίσουμε πόσο απέχουν διάφορα μέρη μεταξύ τους και πόσο μεγάλη είναι κάθε χώρα ή περιοχή.

Τα χρώματα στο χάρτη μάς δείχνουν τα υψόμετρα σε μια περιοχή.

Υπόμνημα για τα χαρακτηριστικά των χαρτών: Εξηγεί τι σημαίνουν τα σύμβολα στους χάρτες.

Υψόμετρο _____

Χαρακτηριστικά του χάρτη _____

Γκραν Κάνιον	Γεωμορφολογικό στοιχείο	Λ. Σολ Λέικ	Αλμυρή λίμνη	ΣΟΥΚΡΕ	Πρωτεύουσα κράτους	ΑΪΟΒΑ	Διοικητική διαίρεση κράτους
2.000 μέτρα	▲ Κιλιμάντζαρο	Ύψος βουνού	Λιβαδάση	Νησιωτικό σύμπλεγμα	Κάλι	Πόλη	Σύνορα κρατών
1.000 μέτρα	Λιμπόπο	Ποταμός	Ακρ. Καλής Επιδίας	Ακρωτήριο	Χέλενα	Πρωτεύουσα διοικητικής διαίρεσης	Σύνορα διοικητικών διαιρέσεων
500 μέτρα	Καταρράκτες Άνχελ	Καταρράκτης	Θάλασσα Μπόφορτ	Θάλασσα	ΑΛΒΑΝΙΑ	Κράτος	Αμφισβητούμενα σύνορα
200 μέτρα	Λ. Οκισόμπη	Λίμνη	ΑΤΛΑΝΤΙΚΟΣ ΩΚΕΑΝΟΣ	Ωκεανός	Μαρτινίκα (Γαλλία)	Εξαρτημένη περιοχή	
Επιφάνεια της θάλασσας							

•••Α••
Αβάνα πρωτ. Κούβας, 51 Μ6
Αγγλονορμανδία νηστά νησιωτικό σύμπλεγμα
Ευρώπη, εξαρτημένη περιοχή του HB, 25 Ε6
Αγία Ελένη νησί, Ατλαντικός, εξαρτημένη περιοχή του HB, 10 Ι8
Άγιος Μαρίνος χώρα, Ευρώπη, 27 Ε8
Άγκυρα πρωτ. Τουρκίας, 33 Α2
Αζερμπαϊτζάν χώρα, Ευρώπη, 33 Ο2
Αθήνα πρωτ. Ελλάδας, 29 Ο10
Αιγαίνιο χώρα, Αρρική, 43 Ν6
Αιθιοπία χώρα, Αρρική, 43 Ο10
Αίτη χώρα, Καραϊβική, 51 Ο7
Ακονάκιαν δρός, Αρρική, 53 Ο8
Άκρα πρωτ. Γκάνας, 42 Ο10
Ακτή Ελεφαντοστού χώρα, Αρρική, 42 Η9
Αλβανία χώρα, Ευρώπη, 29 Ν9
Άλγερια χώρα, Αρρική, 42 Ι4
Αμαζόνιος ποταμός, Ν. Αμερική, 53 Ρ4
Αμερικανικές Σαμάδες νησιωτικό σύμπλεγμα, Ειρηνικός, εξαρτημένη περιοχή των ΗΠΑ, 57 Ζ7
Αμάνι πρωτ. Ιορδανίας, 33 Μ5
Αμπούντια πρωτ. Ήνωμένων Αραβικών Εμιράτων, 33 Η8
Αμπούντια πρωτ. Νιγηρίας, 42 Ι9
Αμπερτίνια πρωτ. Ολλανδίας, 25 Ρ4

Ευρετήριο

Το ευρετήριο
Στο ευρετήριο περιέχονται οι χώρες, τα σημαντικά τοπωνύμια και οι περιοχές που εμφανίζονται στους χάρτες. Για το πώς χρησιμοποιείται το ευρετήριο, μπορείς να ανατρέξεις στις σελίδες 71-72.

Ευρετήριο

Τα γράμματα και οι αριθμοί στο δίκτυο γεωγραφικών συντεταγμένων μάς βοηθούν να εντοπίσουμε πόλεις, ποταμούς, βουνά κι άλλα χαρακτηριστικά που υπάρχουν στο ευρετήριο.

Η σημαία κάθε χώρας παρουσιάζεται κοντά στο χάρτη.

Ο πλανήτης μας στο Διάστημα

Αν ο πλανήτης Γη είχε διεύθυνση, αυτή θα ήταν: Γη, Ήλιακό Σύστημα, Γαλαξίας, Σύμπαν. Η Γη μας είναι μέλος του ηλιακού μας συστήματος, το οποίο αποτελεί ένα απειροελάχιστο τμήμα του Γαλαξία. Ένας γαλαξίας είναι μια τεράστια συγκέντρωση από εκατοντάδες δισεκατομμύρια άστρα. Ο γαλαξίας όπου βρίσκεται η Γη ονομάζεται Γαλαξίας και είναι ένας από τα δισεκατομμύρια γαλαξιών που υπάρχουν στο Σύμπαν. Σύμπαν ονομάζουμε το **Διάστημα** και όλα όσα περιέχει: γαλαξίες, άστρα, πλανήτες, άλλα ουράνια σώματα και ενέργεια.

Το Ήλιακό Σύστημα

Το ηλιακό μας σύστημα αποτελείται από τον Ήλιο, τους πλανήτες και τα άλλα ουράνια σώματα (όπως κομήτες, δορυφόρους και αστεροειδείς) που βρίσκονται σε **τροχιά** γύρω από αυτόν. Ο Ήλιος είναι ένα **άστρο**. Η **βαρύτητά** του κάνει όλα τα άλλα σώματα του Ηλιακού Συστήματος να περιφέρονται γύρω του. Οι τέσσερις πλανήτες που βρίσκονται πιο κοντά του (Ερμής, Αφροδίτη, Γη και Άρης) αποτελούνται από **πετρώματα** και μέταλλα και ονομάζονται γήινοι. Οι τέσσερις πιο μακρινοί πλανήτες (Δίας, Κρόνος, Ουρανός και Ποσειδώνας) αποτελούνται κυρίως από αέρια. Είναι γνωστοί ως «**αέριοι γίγαντες**».

Ο Πλανήτης...

...από το 2006 δεν είναι πλανήτης, σύμφωνα με τη Διεθνή Αστρονομική Ένωση, αλλά «**νάνος πλανήτης**».

Ο Ποσειδώνας...

...είναι ο πιο μακρινός πλανήτης από τον Ήλιο. Ο Γάληνος μαθηματικός Ουρμπέν Λε Βεριέ πρόβλεψε μαθηματικά την ύπαρξη του ένα χρόνο πριν ανακαλυφθεί ο πλανήτης.

Ο Ουρανός...

...έχει γαλαζοπράσινο χρώμα που οφείλεται στο αέριο μεθάνιο της ατμόσφαιράς του. Οι επιστήμονες θεωρούν ότι αποτελείται από παγωμένα υδρικά (αιμοράντα, νερό και μεθάνιο) γύρω από έναν πυρήνα πετρωμάτων.

Ουρανός

Η σχετική απόσταση των πλανητών από τον Ήλιο

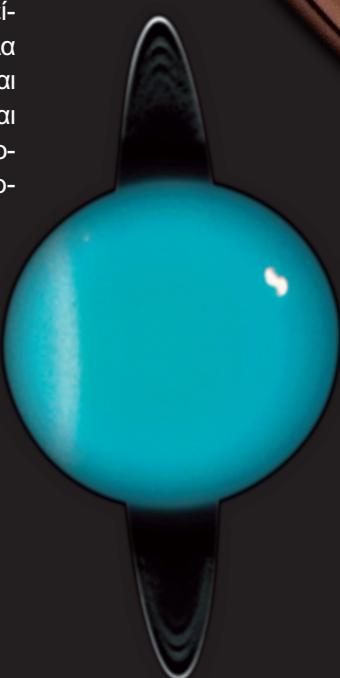
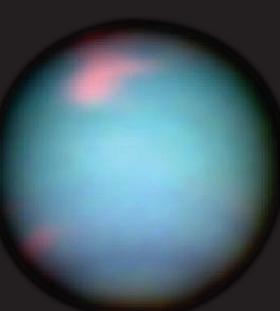
Ποσειδώνας

Απέχει από τον Ήλιο 4,5 δισεκατομμύρια χιλιόμετρα περίπου.

Ο Γαλαξίας

Ο Ήλιος μας είναι ένα από τα 200 δισεκατομμύρια άστρα του Γαλαξία. Ο γαλαξίας μας έχει σπειροειδή μορφή και είναι πραγματικά τεράστιος. Ταξιδεύοντας με την ταχύτητα του φωτός θα χρειαζόμασταν 100.000 χρόνια για να πάμε από τη μια άκρη του στην άλλη.

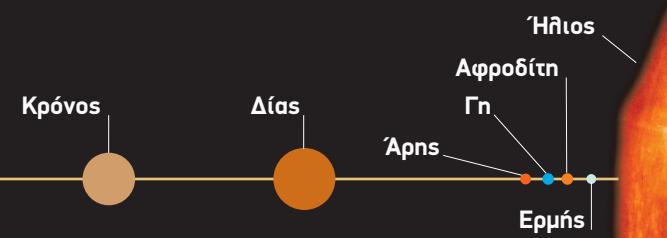
Ο Κρόνος...

...περιβάλλεται από πολλούς δακτυλίους. Οι δακτύλιοι αυτοί έχουν διάμετρο 270.000 χιλιόμετρα περίπου και πάνω μερικών εκατοντάδων μέτρων. Αποτελούνται από εκατομμύρια παγωμένα θραύσματα πετρωμάτων, που το μέγεθός τους κυμαίνεται από μικροσκοπικούς κόκκους έως ογκόλιθους σε μέγεθος σπιτιού.

Το ξέρεις;

Οι αποστάσεις στο Διάστημα είναι τεράστιες και οι επιστρόμενες τις μετρούν σε «έπει φωτός». Ένα έπος φωτός είναι η απόσταση που διανύει το φως σε ένα χρόνο και ισοδυναμεί με 9,46 τρισεκατομμύρια χιλιόμετρα!

Το φως από τον Ήλιο χρειάζεται πλίγο περισσότερο από 8 λεπτά για να φτάσει στη Γη.

Ο Ήλιος...

...έχει ηλικία 4,5 δισεκατομμυρίων ετών περίπου και θα περάσουν άλλα τόσα πριν πεθάνει. Έχει διάμετρο 1,4 εκατομμύρια χιλιόμετρα και αποτελείται κυρίως από τα αέρια υδρογόνο και ήλιο. Η θερμοκρασία της επιφάνειάς του είναι 5.500 °C.

Η Σελήνη...

...είναι ο δορυφόρος της Γης και η επιφάνειά της καθίπτεται από κρατήρες που δημιουργήθηκαν από τους μετεωρίτες που έχουν πέσει πάνω της.

Ο Ερμής...

...είναι ο πιο κοντινός πλανήτης στον Ήλιο. Αυτό σημαίνει ότι έχει το πιο σύντομο έτος (το χρονικό διάστημα που απαιτείται για μια πλήρη περιφορά γύρω από τον Ήλιο) από κάθε άλλον πλανήτη.

Η Γη...

...είναι ο τρίτος πιο κοντινός πλανήτης στον Ήλιο και, απ' όσο γνωρίζουμε, ο μόνος στο ηλιακό μας σύστημα που φιλοξενεί ζωή.

Ο Άρης...

...καθίπτεται κατά το μεγαλύτερο μέρος του από κόκκινη σκόνη. Συχνά παρατηρούνται τρομερές αμμοθύελλες κατά τη διάρκεια των οποίων η επιφάνεια του πλανήτη δεν είναι ορατή.

Ο Δίας...

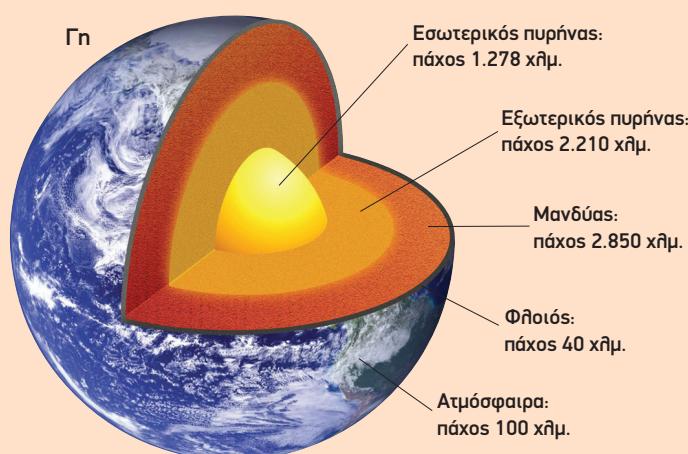
...είναι ο μεγαλύτερος πλανήτης στο Ηλιακό Σύστημα, με διάμετρο 11 φορές μεγαλύτερη από αυτήν της Γης. Ο γίγαντας αυτός αποτελείται σχεδόν αποκλειστικά από αέρια.

Το ξέρεις;

- Ένας πλανήτης πρέπει να:
 1. βρίσκεται σε τροχιά γύρω από έναν άστρο.
 2. είναι αρκετά μεγάλος ώστε πλόγω της βαρύτητάς του να έχει σχεδόν σφαιρικό σχήμα.
 3. έχει «καθαρίσει» την περιοχή της τροχιάς του από άλλα παρόμοια σώματα.
- Ο Πλούτωνας δεν πιληροί τον τρίτο όρο, καθώς η τροχιά του αιθιοπληπικαθίπτεται μ' αυτήν του Ποσειδώνα. Ετοι αποτελεί ένα «νάνο πλανήτη».

Η δομή της Γης

Η Γη αποτελείται από στρώματα. Το πετρώδες εξωτερικό στρώμα, όπου ζούμε, ονομάζεται **φλοιός**. Το στρώμα γύρω από το κέντρο της Γης, ο εσωτερικός **πυρήνας**, αποτελείται από στερεό σίδηρο. Γύρω του ένα στρώμα τηγμένου σιδήρου και νικελίου αποτελεί τον εξωτερικό πυρήνα. Ανάμεσα στον πυρήνα και το φλοιό βρίσκεται ο **μανδύας**.

Όταν η επιφάνεια της Γης κινείται

Ο φλοιός της Γης αποτελείται από **«τεκτονικές πλάκες»**, οι οποίες μετακινούνται συνεχώς και συγκρούονται, απομακρύνονται ή γλιστρούν η μια δίπλα στην άλλη. Η κίνησή τους είναι τόσο αργή που γενικά δεν την καταλαβαίνουμε. Μερικές φορές όμως, σ' ένα σεισμό ή μια έκρηξη ηφαιστείου, γίνονται βίαιες κινήσεις και αυτές τις κινήσεις τις αντιλαμβανόμαστε εύκολα.

Σεισμός

Όταν ένα εμπόδιο σταματά δύο τεκτονικές πλάκες που γλιστρούν η μια δίπλα στην άλλη, τα πετρώματα συμπιέζονται και σπάνε, δημιουργώντας ρήγματα και δονήσεις, οι οποίες διαδίδονται μέσα στη Γη και εκδηλώνονται στην επιφάνεια με απότομη κίνηση του εδάφους, το σεισμό.

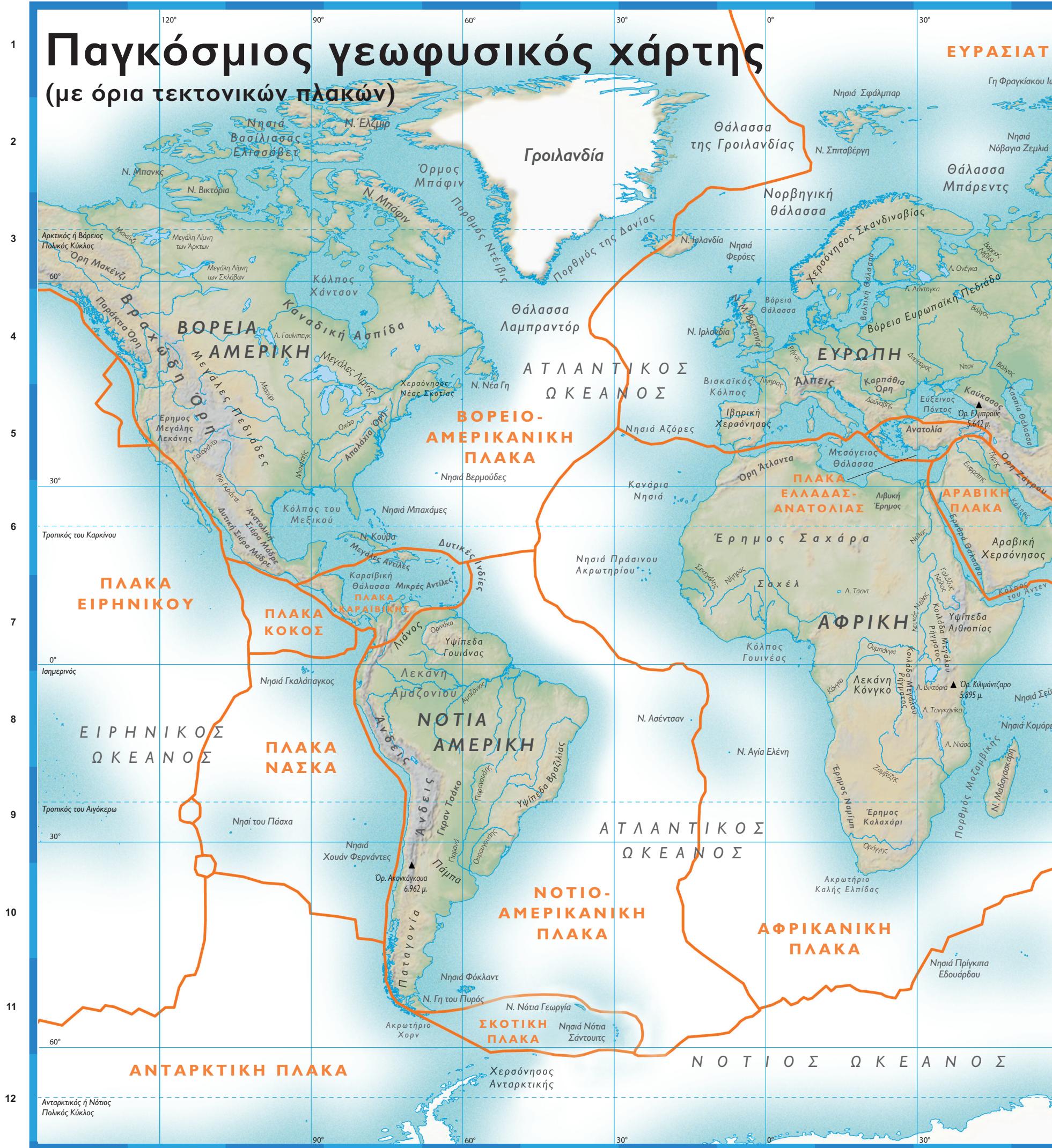
Ηφαίστειο

Στα όρια των τεκτονικών πλακών ή σε σημεία όπου ο φλοιός της Γης είναι λεπτός φτάνει μάγμα στην επιφάνεια δημιουργώντας ηφαίστεια. Η πίεση από το μάγμα που ανεβαίνει στην επιφάνεια μπορεί να είναι τόσο ισχυρή, ώστε το ηφαίστειο να εκραγεί εκτινάσσοντας λάβα.

Παγκόσμιος γεωφυσικός χάρτης

(με όρια τεκτονικών πλακών)

(με όρια τεκτονικών πλακών)

Παγκόσμιος πολιτικός χάρτης

Κλίμα και βλάστηση

Κλίμα μιας περιοχής ονομάζουμε το μέσο όρο των καιρικών συνθηκών που επικρατούν σ' αυτή για περισσότερα από 30 χρόνια. Το κλίμα μιας περιοχής εξαρτάται από παράγοντες όπως πόσο τη θερμαίνουν οι ακτίνες του Ήλιου (πόσες μέρες έχει λιακάδα), πόσες βροχές δέχεται, πόσο κοντά στη θάλασσα και σε θαλάσσια ρεύματα είναι, σε ποιο **υψόμετρο** βρίσκεται κ.ά. Διαφορετικά κλίματα ευνοούν την ανάπτυξη διαφορετικών φυτών. Όλα τα φυτά που ζουν σε μια περιοχή αποτελούν τη **βλάστηση** της περιοχής. Διαφορετικά είδη βλάστησης, όπως το λιβάδι ή η ζούγκλα, φιλοξενούν διαφορετικά ζώα. Οι περιοχές κοντά στον **Ισημερινό** έχουν υψηλές θερμοκρασίες και δέχονται πολλές βροχές. Σ' αυτές συναντώνται και τα περισσότερα φυτά και ζώα. Στις περιοχές όπου πέφτουν λίγες βροχές ή επικρατούν πολύ υψηλές θερμοκρασίες, για παράδειγμα στην έρημο Σαχάρα ή στο Νότιο και στο Βόρειο Πόλο, λίγα φυτά και ζώα επιβιώνουν.

Το κλίμα της Γης αλλάζει

Το κλίμα της Γης σιγά σιγά αλλάζει κι αυτό έχει τεράστιες επιπτώσεις στον άνθρωπο και στους άλλους ζωντανούς οργανισμούς. Ορισμένες περιοχές πλήγτηκαν από ασυνήθιστα σφοδρές πλημμύρες, ενώ άλλες υποφέρουν από ξηρασία. Η κλιματική αλλαγή απειλεί πολλά είδη ζώων και φυτών, γιατί δε θα μπορέσουν όλα να προσαρμοστούν στις νέες συνθήκες. Στις περιοχές που θα πληγούν περισσότερο ορισμένα είδη ζώων, όπως η πολική αρκούδα, αλλά και φυτών θα εξαφανιστούν.

Το ξέρεις;

☒ Η θερμοκρασία ενός τόπου εξαρτάται σημαντικά από το πώς πέφτουν σε αυτόν οι πλιακές ακτίνες. Οι ακτίνες του Ήλιου πέφτουν σχεδόν κάθετα στον Ισημερινό προσφέροντας άφθονη θερμότητα. Αντίθετα, στους Πόλους πέφτουν πλάγια ζεσταίνοντάς τους πολύ λιγότερο. Οι περιοχές ανάμεσα στις τροπικές και τις πολικές έχουν ενδιάμεσες θερμοκρασίες κι ονομάζονται εύκρατες.

Ακραία καιρικά φαινόμενα

Τρομερές καταιγίδες, καταρρακτώδεις βροχές, **τυφώνες** και καύσωνες αποτελούν παραδείγματα ακραίων καιρικών φαινομένων. Τέτοια φαινόμενα συχνά προκαλούν μεγάλες καταστροφές. Άνθρωποι σκοτώνονται ή μένουν άστεγοι, **καλλιέργειες** καταστρέφονται, ζώα που εκτρέφει ο άνθρωπος αλλά και άγρια ζώα χάνονται.

Εύκρατο φυλλοβόλο δάσος

Στα δάση των εύκρατων περιοχών επικρατούν ήπιες θερμοκρασίες και πολλές βροχές. Στα δάση αυτά κυριαρχούν **δέντρα** όπως η βαλανιδιά, η οξιά, η σημύδα και η καστανιά. Τα δέντρα αυτά μαζεύουν θρεπτικά στοιχεία το καλοκαίρι και ρίχνουν τα φύλλα τους το φθινόπωρο για να εξοικονομήσουν ενέργεια και νερό. Γι' αυτό λέγονται **φυλλοβόλα**.

Τροπικό βροχερό δάσος

Οι γνωστές μας **ζούγκλες** βρίσκονται στις περιοχές κοντά στον Ισημερινό, όπου επικρατούν υψηλές θερμοκρασίες και πέφτουν πολλές βροχές όλο το χρόνο. Τα δάση αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν περισσότερα από 50.000 είδη δέντρων, καθώς και τεράστιους αριθμούς άλλων ειδών φυτών και ζώων.

Τάιγκα

Στις βόρειες περιοχές της Ευρώπης, της Ασίας και της Αμερικής εκτείνεται η τάιγκα, δάσος από ψηλά **αειφύλλα κωνοφόρα** δέντρα. Έχουν φύλλα σαν βελόνες και επιβιώνουν από τους ψυχρούς χειμώνες, επειδή μπορούν και συγκεντρώνουν θρεπτικά στοιχεία όλο το χρόνο.

Καλλιέργεις

Σε πολλές από τις πιο **εύφορες** περιοχές του κόσμου, ιδίως στην Ευρώπη και τη Βόρεια Αμερική, ο άνθρωπος έχει αφαιρέσει τη **φυσική βλάστηση** για να καλλιεργήσει φυτά που αποτελούν την τροφή του.

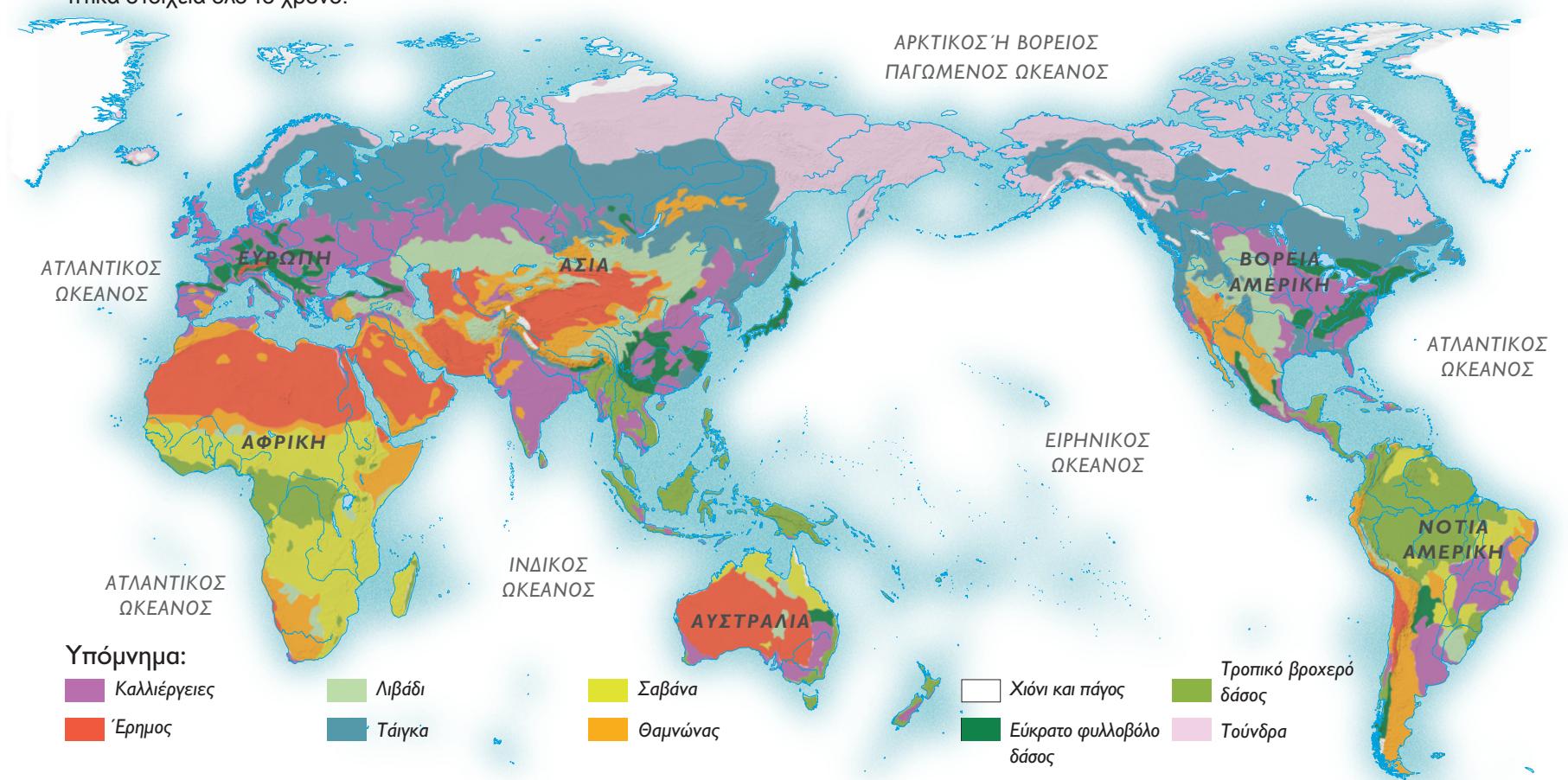
Λιβάδι

Στις περιοχές των ηπείρων όπου δεν πέφτουν αρκετές βροχές ώστε να μεγαλώσουν δέντρα υπάρχουν απέραντες εκτάσεις καλυμμένες με χορτάρι, οι οποίες ονομάζονται **λιβάδια**. Στο βόρειο ημισφαίριο λέγονται στέπα, ενώ στο νότιο πάμπα.

Τούνδρα

Οι περιοχές της **τούνδρας** συναντώνται κοντά στον Αρκτικό Κύκλο κυρίως. Το έδαφος είναι παγωμένο για μεγάλο μέρος του έτους. Εκεί όπου ζεπαγώνει για λίγους μήνες αναπτύσσονται **βρύα, λειχήνες, χορτάρι** και μικροί **θάμνοι**.

Χιόνι και πάγος

Η Αρκτική, η Ανταρκτική και τα ψηλότερα σημεία **οροσειρών**, όπως των Άλπεων και των Άνδεων, καλύπτονται από χιόνι και πάγο όλο το έτος. Οι θερμοκρασίες είναι πάντοτε κάτω από τους 0°C και συχνά φυσούν δυνατοί άνεμοι. Λίγα ζώα και φυτά μπορούν να επιβιώσουν σ' ένα τόσο εχθρικό περιβάλλον.

Θαμνώνας

Θαμνώνες υπάρχουν στις παρυφές των θερμών και των ψυχρών ερήμων. Στις περιοχές αυτές κάνει πολλή ζέστη ή πολύ κρύο για να επιβιώσουν δέντρα, αλλά επιβιώνουν ανθεκτικοί αγκαθωτοί θάμνοι με μικρά φύλλα.

Έρημος

Πολύ λίγα φυτά και ζώα μπορούν να επιβιώσουν στην **έρημο**, όπου υπάρχει πολύ λίγο νερό, συχνά φυσούν ισχυροί άνεμοι και η θερμοκρασία ξεπερνά τους 40°C την ημέρα, ενώ τη νύχτα πέφτει κάτω από τους 0°C .

Σαβάνα

Ανάμεσα στις θερμές ερήμους και στα τροπικά δάση εκτείνεται η **σαβάνα**, λιβάδι με πολλά αραιά δέντρα τα οποία ποτέ δε φυτρώνουν κοντά κοντά με αποτέλεσμα να μη σχηματίζονται μεγάλες ομάδες.

Παγκόσμιος πληθυσμός

Κάθε δευτερόλεπτο που περνά ο παγκόσμιος **πληθυσμός** γίνεται μεγαλύτερος κατά 2 ή 3 ανθρώπους. Πριν από σχεδόν 100 χρόνια υπήρχαν στη Γη 1,6 δισεκατομμύρια άνθρωποι περίπου, το 2010 πιθανώς να έχουν υπερβεί τα 6,9 δισεκατομμύρια. Οι επιστήμονες εκτιμούν ότι με το σημερινό αριθμό γεννήσεων και θανάτων ο παγκόσμιος πληθυσμός θα φτάσει τα 10,7 δισεκατομμύρια ανθρώπους το 2050. Οι άνθρωποι ζουν στα περισσότερα μέρη του κόσμου, αλλά ο πληθυσμός τους δεν κατανέμεται ομοιόμορφα σε αυτά. Ορισμένες περιοχές είναι πυκνοκατοικημένες, άλλες αραιοκατοικημένες κι άλλες ακατοίκητες σχεδόν. Έτσι, μερικές χώρες, όπως η Σινγκαπούρη, έχουν μεγάλη **πυκνότητα πληθυσμού**, με χιλιάδες κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο, ενώ άλλες, όπως η Μογγολία, έχουν πυκνότητα πληθυσμού μικρότερη από δύο κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο. Οι περισσότερες ακατοίκητες περιοχές του πλανήτη είναι είτε πολύ θερμές και ξηρές, όπως η Σαχάρα, είτε πολύ ψυχρές, όπως οι Πόλοι, για να ζήσουν σ' αυτές άνθρωποι.

Κατανομή του πληθυσμού

Ο χάρτης παρουσιάζει την **κατανομή του πληθυσμού** στις ηπείρους. Οι περισσότεροι άνθρωποι ζουν στη νότια και την ανατολική Ασία. Το 1900 μόνο 19 πόλεις είχαν περισσότερους από 1.000.000 κατοίκους. Σήμερα οι 20 μεγαλύτερες πόλεις του κόσμου έχουν περισσότερους από 10.000.000 κατοίκους.

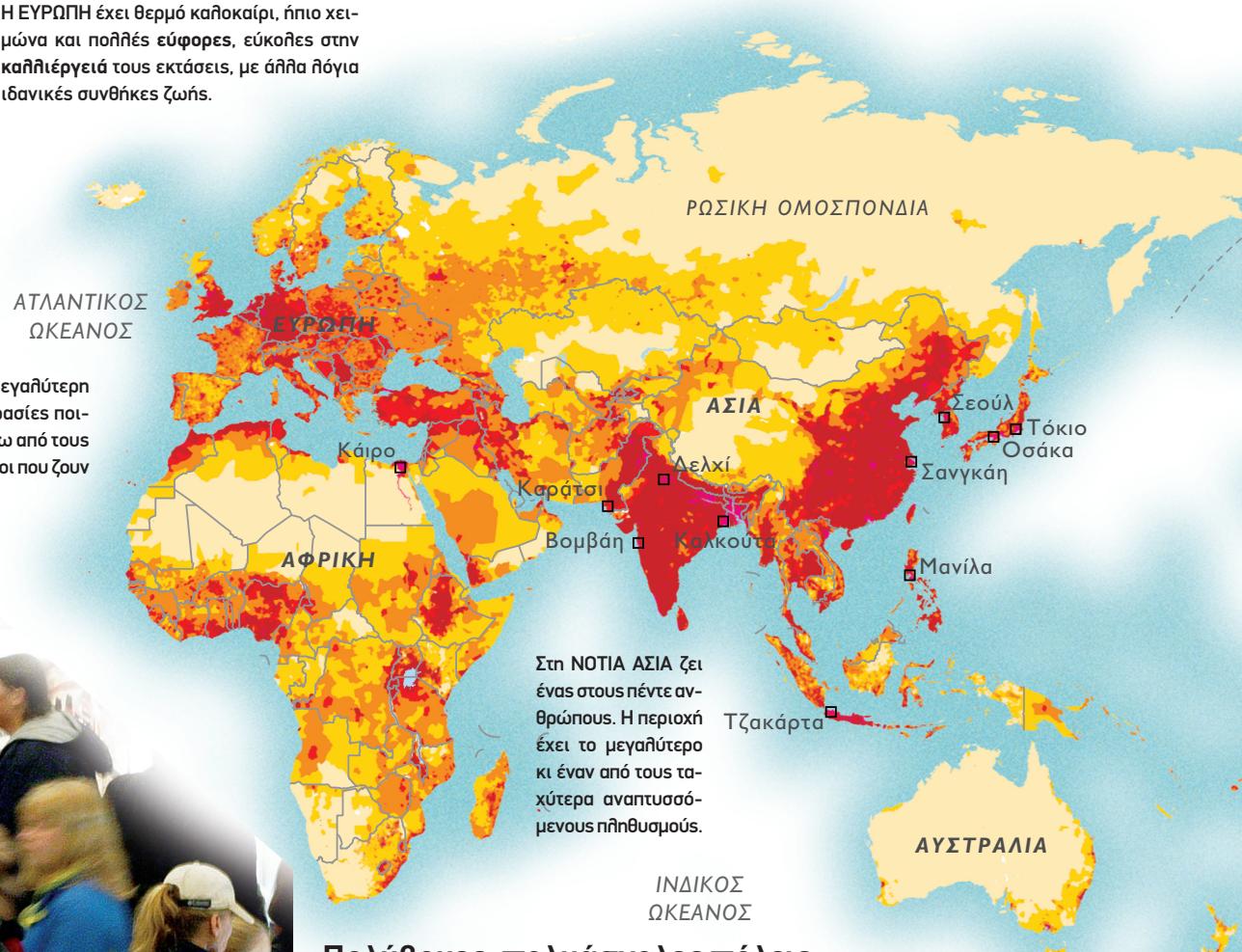
Στην ΑΦΡΙΚΗ δεσπόζει η Σαχάρα, η μεγαλύτερη έρημος στον κόσμο, όπου οι θερμοκρασίες ποικίλουν από 50 °C την ημέρα έως κάτω από τους 0 °C τη νύχτα. Οι περισσότεροι άνθρωποι που ζουν σ' αυτές τις συνθήκες είναι νομάδες.

Η ΕΥΡΩΠΗ έχει θερμό καλοκαίρι, ήπιο χειμώνα και πολλές εύφορες, εύκολες στην καθηλιέργειά τους εκτάσεις, με άλλη λόγια ιδανικές συνθήκες ζωής.

Φτάνουν για όλους;

Με τη συνεχή αύξηση του πληθυσμού απαιτούνται όλο και περισσότερα σπίτια, τρόφιμα, νερό και καύσιμα. Υπάρχουν όμως περιοχές χωρίς αρκετό καθαρό νερό ή καταλύματα για όλους και χώρες που παράγουν λιγότερα τρόφιμα απ' όσα χρειάζονται και δεν έχουν αρκετά αποθέματα καυσίμων.

Πολύβουες, πολυάσχολες πόλεις

Μόλις πριν από έναν αιώνα μόνον ένας στους δέκα ανθρώπους ζούσε σε πόλη. Σήμερα τουλάχιστον 5 στους 10 ανθρώπους είναι κάτοικοι κάποιας πόλης. Η Ινδία και η Κίνα έχουν τις περισσότερες πόλεις με περισσότερους από 1.000.000 κατοίκους, αν και τα δύο τρίτα του πληθυσμού τους ζουν στην ύπαιθρο. Το 2030 μπορεί τα δύο τρίτα του ανθρώπινου πληθυσμού να ζουν σε πόλεις.

Αύξηση του πληθυσμού

Ο παγκόσμιος πληθυσμός είναι σήμερα τουλάχιστον έξι φορές μεγαλύτερος απ' ό,τι ήταν 200 χρόνια πριν. Αυτό οφείλεται στην πρόοδο της ιατρικής και της δημόσιας υγειεινής, στην αύξηση της διαθέσιμης τροφής και στην παροχή καθαρού νερού, χάρη στις οποίες αφενός όλοι και περισσότερα παιδιά επιβίωναν και ενηλικιώνονταν κι αφετέρου οι άνθρωποι ζούσαν περισσότερο.

Το ξέρεις;

- Μπορείς να βρεις την πυκνότητα του πληθυσμού μιας χώρας αν διαιρέσεις των αριθμών των κατοίκων της με την έκτασή της σε τετραγωνικά χιλιόμετρα.
- Ο ταχύτερος ρυθμός αύξησης του παγκόσμιου πληθυσμού σημειώθηκε από τη δεκαετία του 1960 έως και τη δεκαετία του 1990. Μέσα σε σαράντα χρόνια διπλασιάστηκε, από τρία δισεκατομμύρια σε έξι.

Πολυανθρωπότερες χώρες

Το 2008 υπήρχαν 11 χώρες με πληθυσμό μεγαλύτερο από 100.000.000 ανθρώπους.

1. Κίνα	1.335.962.000
2. Ινδία	1.144.180.000
3. ΗΠΑ	305.794.000
4. Ινδονησία	229.374.000
5. Βραζιλία	190.694.000
6. Πακιστάν	165.577.000
7. Μπανγκλαντές	158.665.000
8. Νιγηρία	148.093.000
9. Ρωσική Ομοσπονδία	142.009.000
10. Ιαπωνία	127.704.000
11. Μεξικό	106.682.500

Έλεγχος των γεννήσεων

Σε ορισμένες περιοχές του κόσμου οι άνθρωποι δημιουργούν μεγάλες οικογένειες, λόγω θρησκευτικών πεποιθήσεων και παραδόσεων ή της φτώχειας, καθώς η μεγάλη οικογένεια εξασφαλίζει ότι κάποια παιδιά θα επιζήσουν για να εργαστούν και να φροντίσουν τους γονείς. Για να ελέγχουν την αύξηση του πληθυσμού της χώρας τους, πολλές κυβερνήσεις εφαρμόζουν προγράμματα ενημέρωσης του κόσμου προκειμένου να κάνουν πιο σωστό **οικογενειακό προγραμματισμό**.

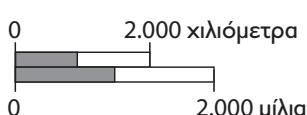
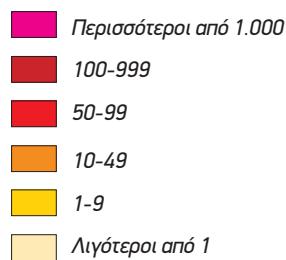

Το ξέρεις;

- Το 90% του παγκόσμιου πληθυσμού ζει στο 10% της ξηράς.
- Το Μονακό είναι η χώρα με τη μεγαλύτερη πυκνότητα πληθυσμού. Σ' αυτή τη χώρα ζουν 16.923 άνθρωποι ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο.

Υπόμνημα

Άνθρωποι ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο

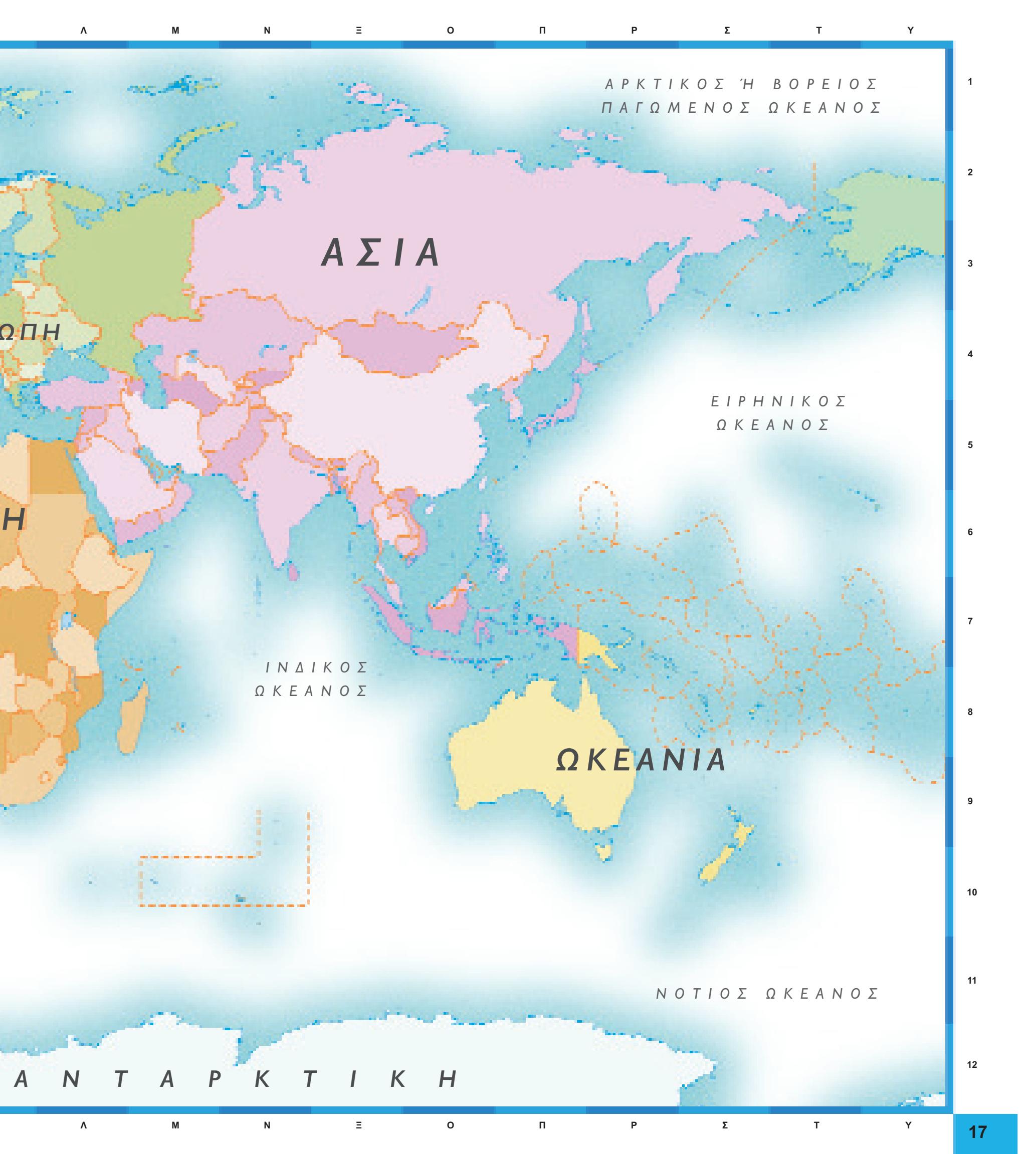
Πόσο ζουν οι άνθρωποι

Ο αριθμός των ετών που αναμένεται να ζήσουν οι άνθρωποι ονομάζεται «προσδοκώμενη ζωή». Η προσδοκώμενη ζωή διαφέρει από χώρα σε χώρα. Σε χώρες με ανεπάρκεια τροφίμων και καθαρού νερού οι άνθρωποι δεν αναμένεται να ζήσουν πολλά χρόνια. Στη Σουαζιλάνδη πολλοί άνθρωποι έχουν προσβληθεί από AIDS και η προσδοκώμενη ζωή είναι τα 32 χρόνια. Στην Ιαπωνία, μία από τις πλουσιότερες χώρες του κόσμου, η προσδοκώμενη ζωή είναι τα 82 χρόνια, από τις υψηλότερες στον κόσμο. Η χώρα με την υψηλότερη προσδοκώμενη ζωή, περισσότερο από 83 χρόνια, είναι η Ανδόρα.

A B Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ

Οι ήπειροι του κόσμου

Ευρώπη

Με έκταση 10.498.000 τετραγωνικά χιλιόμετρα, η Ευρώπη είναι η δεύτερη μικρότερη ήπειρος μετά την Ωκεανία, ενώ με 731 εκατομμύρια κατοίκους είναι η τρίτη σε πληθυσμό μετά την Ασία και την Αφρική. Βόρεια βρέχεται από τον Αρκτικό (ή Βόρειο Παγωμένο) ωκεανό, δυτικά από τον Ατλαντικό και νότια από τη Μεσόγειο θάλασσα και τον Εύξεινο Πόντο (Μαύρη Θάλασσα). Ανατολικά και νοτιοανατολικά συνορεύει με την Ασία, από την οποία τη χωρίζουν τα Ουράλια όρη, ο Ουράλης ποταμός, η Κασπία θάλασσα, τα όρη του Καυκάσου, ο Εύξεινος Πόντος και η υδάτινη οδός που συνδέει τον Εύξεινο με τη Μεσόγειο. Περιλαμβάνει 47 κράτη και τμήμα από δύο ακόμη χώρες, τη Ρωσική Ομοσπονδία και την Τουρκία. Μεγαλύτερη ευρωπαϊκή χώρα είναι η Ρωσία (ευρωπαϊκή) και μικρότερη το Βατικανό.

Από το 17ο έως το 20ό αιώνα τα ευρωπαϊκά κράτη είχαν επεκτείνει την κυριαρχία τους στη Βόρεια και στη Νότια Αμερική, σ' ολόκληρη σχεδόν την Αφρική, στην Ωκεανία και σε μεγάλα τμήματα της Ασίας. Οι δύο παγκόσμιοι πόλεμοι οδήγησαν σε παρακμή την ευρωπαϊκή κυριαρχία στον πλανήτη, ενώ αναδύθηκαν νέες μεγάλες δυνάμεις, οι ΗΠΑ και η Σοβιετική Ένωση (ΕΣΣΔ). Η Ευρώπη παρασύρθηκε στον ανταγωνισμό ανάμεσα στις δύο αυτές υπερδυνάμεις και χωρίστηκε σε δύο στρατόπεδα, στις δυτικές χώρες μέλη του ΝΑΤΟ, συμμάχους των ΗΠΑ, που κυβερνούνταν με κοινοβουλευτική δημοκρατία, και στις ανατολικές χώρες μέλη του Συμφώνου της Βαρσοβίας, συμμάχους της ΕΣΣΔ, όπου επικράτησε ως πολιτικό σύστημα ο λεγόμενος «υπαρκτός σοσιαλισμός». Παράλληλα, άρχισε στη δυτική Ευρώπη η διαδικασία της πολιτικής, νομικής και οικονομικής ένωσης των ευρωπαϊκών κρατών, που έγινε γνωστή ως «ευρωπαϊκή ολοκλήρωση». Η προσπάθεια αυτή επεκτάθηκε και προς τα ανατολικά μετά το 1991, όταν κατέρρευσε η Σοβιετική Ένωση και διαλύθηκε η Γιουγκοσλαβία, και συνεχίζεται μέχρι σήμερα, μέσω κυρίως της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Το ξέρεις;

- ☒ Η ευρωπαϊκή Ρωσία καθίπτει το 40% της Ευρώπης. Όμως η έκταση της ευρωπαϊκής πείρου αντιστοιχεί στο 60% της έκτασης ολόκληρης της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

Το ξέρεις;

- Στην Ευρώπη οιμιλούνται πάρα πολλές γλώσσες, οι περισσότερες από τις οποίες ανήκουν σε τρεις ομάδες: τις λατινογενείς, τις γερμανικές και τις σλαβικές γλώσσες. Η προσασιά των γηγενών με πίγους ομιλητές αποτελεί επίσημο στόχο της Ευρώπης σήμερα.

To Ξέρεις;

- Ανέκαθεν η θρησκεία ασκούσε μεγάλη επιρροή στην τέχνη, τον ποιητισμό, τη φιλοσοφία και το δίκαιο της Ευρώπης. Από την άλλη πλευρά στην ίδια ήπειρο υπάρχει το μεγαλύτερο ποσοστό μη θρησκευόμενων στη Λαϊκή κόρδη.

Ευρώπη και πολιτισμός

Στη νότια Ευρώπη γεννήθηκε ο ευρωπαϊκός ή Δυτικός πολιτισμός. Οι ρίζες του βρίσκονται στον αρχαίο ελληνικό, στο ρωμαϊκό και στο βυζαντινό πολιτισμό, εμπλουτισμένους με πολιτιστικά στοιχεία από ασιατικούς και αφρικανικούς πολιτισμούς. Υπό τον αυτοκράτορα Κωνσταντίνο, ο Χριστιανισμός έγινε η επίσημη θρησκεία της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, για να εξελιχθεί στην κυριαρχηθρησκεία στην ήπειρο. Από τις αρχές του 14ου αιώνα η παρακμή του Βυζαντίου, που οδήγησε στη φυγή προς τη Δύση πολλών λογίων, οι γνώσεις των Αράβων και Εβραίων λογίων από την Ισπανία και τη Μέση Ανατολή και η μοναστική παράδοση οδήγησαν τη Δυτική Ευρώπη στην ανακάλυψη του αρχαιοελληνικού και του ρωμαϊκού πολιτισμού και στην εποχή της Αναγέννησης. Αυτή ήταν η αφετηρία για τη γρήγορη τεχνολογική εξέλιξη, τη Βιομηχανική Επανάσταση και το σύγχρονο πολιτισμό.

Η οικονομία της Ευρώπης

Η ευρωπαϊκή οικονομία είναι σήμερα η ισχυρότερη στη Γη. Η οικονομία 5 ευρωπαϊκών κρατών (Γερμανίας, Ήνωμένου Βασιλείου, Ρωσικής Ομοσπονδίας, Γαλλίας και Ιταλίας) περιλαμβάνεται στις 10 ισχυρότερες εθνικές οικονομίες στον κόσμο. Όπως, όμως συμβαίνει και με τις άλλες ηπείρους, οι ευρωπαϊκές χώρες παρουσιάζουν μεγάλη ποικιλία ως προς τον πλούτο τους. Το βιοτικό επίπεδο (διατροφή, κατοικία, δημόσια υγεία κ.λπ.) των δυτικών ευρωπαϊκών χωρών είναι από τα υψηλότερα στον κόσμο, αν και ο αριθμός των αστέγων και των ανέργων παρουσιάζει αύξηση τα τελευταία χρόνια. Πολλά από τα κράτη του πρώην «υπαρκτού σοσιαλισμού» έχουν χαμηλότερο βιοτικό επίπεδο, λόγω της κατάρρευσης του «υπαρκτού σοσιαλισμού» που οδήγησε στην επιδείνωση της οικονομικής τους κατάστασης, καθώς πολλές μη κερδοφόρες επιχειρήσεις έκλεισαν, αλλά και του πολέμου στις χώρες της πρώην Γιουγκοσλαβίας.

To Ξέρεις;

- Το Συμβούλιο της Ευρώπης ιδρύθηκε το 1949 με κύριο στόχο την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας και του κράτους δικαίου στα κράτη-μέρη του. Επιπλέον ενθαρρύνει την ανάπτυξη της πολιτιστικής ταυτότητας και της πολυμορφίας της Ευρώπης.

Το Συμβούλιο της Ευρώπης αριθμεί σήμερα 47 μέλη, ενώ έχει υποβάλει αίτηση ένταξης και η Λευκορωσία.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12

Σημαία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) είναι μια οικονομική και πολιτική σύμπραξη ανάμεσα σε δημοκρατικά ευρωπαϊκά κράτη. Ο στόχος της είναι η ειρήνη, η ευημερία και η ελευθερία για τους πολίτες της σ' έναν πιο δίκαιο και πιο ασφαλή κόσμο.

Το 2009 η ΕΕ έχει 27 κράτη-μέλη και έχει επιτύχει στο

εσωτερικό της ταξίδια και εμπόριο χωρίς σύνορα, το ενιαίο ευρωπαϊκό νόμισμα (ευρώ), καλύτερο βιοτικό επίπεδο και συνθήκες ανάπτυξης στις φτωχότερες περιοχές και πολλά άλλα.

Σε παγκόσμιο επίπεδο η ΕΕ ως σύνολο είναι πολύ ισχυρότερη από τα κράτη-μέλη της εάν αυτά λειτουργούσαν ανεξάρτητα. Είναι η ισχυρότερη εμπορική δύναμη στον κόσμο και διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στα παγκόσμια πράγματα.

Πώς λειτουργεί;

Οι χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν δημιουργήσει φορείς για τη λειτουργία της ΕΕ και την έκδοση των νόμων της. Οι κυριότεροι από τους φορείς αυτούς είναι:

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή Συμβούλιο Υπουργών, που εκπροσωπεί τα κράτη-μέλη. Σε κάθε σύνοδο του Συμβουλίου συμμετέχει ένας υπουργός από κάθε χώρα της ΕΕ. Το ποιοι υπουργοί παρευρίσκονται σε κάθε συνεδρίαση εξαρτάται από το θέμα της ημερήσιας διάταξης: εξωτερική πολιτική, γεωργία, περιβάλλον κ.λπ. Έχει νομοθετική εξουσία, την οποία ασκεί από κοινού με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Όταν το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνέρχεται σε επίπεδο αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων, ονομάζεται Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Σε αυτές τις συνεδριάσεις καθορίζεται η γενική πολιτική της Ένωσης και ρυθμίζονται θέματα που δεν ήταν δυνατό να διευθετηθούν από τους υπουργούς.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, που αντιπροσωπεύει τους πολίτες. Ασκεί δημοκρατικό έλεγχο στις δραστηριότητες της ΕΕ και συμμετέχει στη νομοθετική διαδικασία.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει νόμους και διασφαλίζει την εφαρμογή των κανονισμών και των οδηγιών που εκδίδουν το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο στα κράτη-μέλη. Τα μέλη της διορίζονται για μια περίοδο πέντε ετών με συμφωνία ανάμεσα στα κράτη-μέλη. Από το 2004 αποτελείται από έναν Επίτροπο (κομισάριο) από κάθε κράτος-μέλος.

Υπάρχουν και άλλα όργανα και φορείς, όπως το **Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων**, που διασφαλίζει την τήρηση του δικαίου της ΕΕ και την ορθή ερμηνεία και εφαρμογή των Συνθηκών, το **Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο**, που ελέγχει εάν οι πόροι της ΕΕ συγκεντρώνονται σωστά και δαπανώνται νόμιμα και για τον προβλεπόμενο σκοπό, η **Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή**, ένα συμβούλευτικό όργανο που εκπροσωπεί τους εργοδότες, τις συνδικαλιστικές οργανώσεις, τους αγρότες και τις άλλες ομάδες συμφερόντων της οργανωμένης κοινωνίας και παρουσιάζει τις απόψεις τους σε συζητήσεις με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κ.λπ.

Το ξέρεις;

- Οι εκλογές για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εξασφαλίζουν ότι τα μικρά κράτη μπορούν να επηρεάζουν τη διαδικασία πήγας αποφάσεων. Έτσι, για να εκλεγεί ένας ευρωβουλευτής στη Γερμανία, πρέπει να συγκεντρώσει περισσότερες από 800.000 ψήφους, ενώ στη Μάλτα περίπου 71.000 ψήφους.

Χώρες Ευρωπαϊκής Ένωσης που χρησιμοποιούν το ευρώ (Ευρωζώνη)
Χώρες Ευρωπαϊκής Ένωσης εκτός Ευρωζώνης

Σύμβολο του ευρώ.

Το ξέρεις;

- ☒ Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει έκταση 4.324.782 τ. χμ., πληθυσμό σχεδόν 500.000.000 κατοίκους και 23 επίσημες γλώσσες.

Η ιστορία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

9 Μαΐου 1950: Πρόταση για την ίδρυση Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα από το Γάλλο υπουργό Εξωτερικών Ρομπέρ Σουμάν. Στόχος ήταν η συμφιλίωση νικητών και η πτημένων του B? Παγκοσμίου Πολέμου.

1951: Ιδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ) από έξι κράτη (Βέλγιο, Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, Γαλλία, Ιταλία, Λουξεμβούργο και Ολλανδία).

1957: Ιδρυση Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας. Με τη Συνθήκη της Ρώμης, τα έξι κράτη-μέλη της ΕΚΑΧ ιδρύουν την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ).

1973: Πρώτη διεύρυνση. Η Δανία, η Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο εντάσσονται στην Κοινότητα.

1979: Πρώτες εκλογές. Τον Ιούνιο του 1979 έγιναν οι πρώτες εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

1981: Πρώτη μεσογειακή διεύρυνση με την προσχώρηση της Ελλάδας. Ακολούθησαν το 1986 η Ισπανία και η Πορτογαλία.

1993: Ιδρυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με τη συνθήκη που υπογράφτηκε στο Μάαστριχτ, η οποία πρόσθεσε νέους τομείς συνεργασίας μεταξύ των κυβερνήσεων, όπως είναι η κοινή εξωτερική πολιτική.

1995: Νέα διεύρυνση. Με την προσχώρηση της Αυστρίας, της Φινλανδίας και της Σουηδίας.

2002: Κυκλοφορία των χαρτονομισμάτων και κερμάτων του ευρώ στις χώρες της Ευρωζώνης.

2004: Η Ευρώπη των 25. Βουλγαρία, Τσεχία, Ουγγαρία, Πολωνία, Ρουμανία, Σλοβακία, Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία, Κύπρος και Μάλτα έγιναν κράτη-μέλη.

2007: Η Ευρώπη των 27. Προσχώρησαν στην ΕΕ η Βουλγαρία και η Ρουμανία.

Το ξέρεις;

- ☒ Οι χώρες-μέλη της ΕΕ που έχουν υιοθετήσει ως ενιαίο νόμισμα το ευρώ αποτελούν τη ζώνη του ευρώ ή Ευρωζώνη.

Το ξέρεις;

- ☒ Το ευρώ είναι σήμερα ένα σημαντικό διεθνές νόμισμα για πληρωμές και δημιουργία αποθεμάτων.

Οι πολίτες και οι επιχειρήσεις των κρατών που χρησιμοποιούν το ευρώ επωφελούνται, καθώς καταργήθηκε το κόστος μετατροπής των νομισμάτων στα ταξίδια στο εσωτερικό της Ευρωζώνης, ενώ μπορούν εύκολα να συγκρίνουν τις τιμές ενισχύοντας τον ανταγωνισμό. Επιπλέον η συμμετοχή στην Ευρωζώνη αποτελεί εγγύηση για τη σταθερότητα των τιμών.

Το ξέρεις;

- ☒ Έπειτα από ειδική συμφωνία με την ΕΕ, το Μονακό, ο Άγιος Μαρίνος και το Βατικανό χρησιμοποιούν ως επίσημο νόμισμα τους το ευρώ χωρίς να ανήκουν στην Ευρωζώνη. Η Ανδόρρα και το Μαυροβούνιο, επίσης, χρησιμοποιούν το ευρώ, αλλά χωρίς καμία συμφωνία με την ΕΕ.

Το ξέρεις;

- ☒ Τα σύμβολα της ΕΕ είναι τα παρακάτω:
 - Η Ευρωπαϊκή σημαία, με τα 12 άστρα σε κύκλο να συμβολίζουν τα ιδεώδη της Ένωσης, την αθλητική γεγγύη και την αρμονία μεταξύ των θαών της Ευρώπης.
 - Ο ευρωπαϊκός ύμνος, με τη μετώδια να προέρχεται από την 9η συμφωνία του Μπετόβεν, ενώ δεν έχει στίχους.
 - Η Ημέρα της Ευρώπης, η 9η Μαΐου.
 - Το έμβλημα της ΕΕ: Ενωμένη στην πολιμορφία.

- ☒ Στην ΕΕ ανήκουν και οι 4 υπερπόντιοι νομοί της Γαλλίας (Γαλλική Γουαίνα, Γουαδελεύπη, Μαρτινίκα, Ρεϊνίόν). Ωστόσο, από όλες τις εξαρτημένες περιοχές των ευρωπαϊκών χωρών στην ΕΕ ανήκει μόνο το Γιβραλτάρ.

Βόρεια Ευρώπη

Φάκελος χωρών

- Δανία
- Εσθονία
- Ισλανδία
- Λετονία
- Λιθουανία
- Νορβηγία
- Σουηδία
- Φινλανδία

Η Νορβηγία, η Σουηδία και η Δανία είναι γνωστές ως σκανδιναβικές χώρες, ενώ η Εσθονία, η Λετονία και η Λιθουανία αποκαλούνται βαλτικές χώρες. Αυτά τα έξι κράτη μαζί με τη Φινλανδία και την Ισλανδία είναι τα βορειότερα της Ευρώπης. Κατά το μακρύ ψυχρό χειμώνα ο ήλιος ανατέλλει για λίγες μόνο ώρες κάθε μέρα. Οι περισσότεροι Σκανδιναβοί ζουν στις πόλεις στα νότια και κατά μήκος των ακτών. Παντού στη Σκανδιναβία υπάρχουν δάση, τα δέντρα των οποίων χρησιμοποιούνται για την κατασκευή επίπλων και χαρτιού. **Σιδηρομετάλλευμα** χρησιμοποιείται στην παραγωγή χάλυβα και το νερό πτωταμών και λιμνών για την παραγωγή **υδροηλεκτρικής ενέργειας** σε σταθμούς παραγωγής. Στα παράκτια νερά της βόρειας Ευρώπης τα ψάρια αφθονούν κι όλες αυτές οι χώρες έχουν αναπτυγμένη αλιευτική βιομηχανία.

Οι Εσθονοί, οι Λετονοί και οι Λιθουανοί ζουν στις ανατολικές ακτές της Βαλτικής εδώ και χιλιετίες, και μάλιστα στις περιοχές που λίγο ή πολύ αντιστοιχούν στα σύγχρονα σύνορα των κρατών τους.

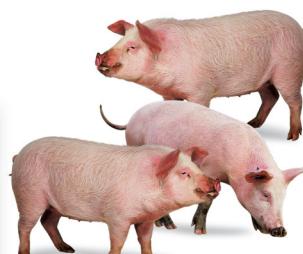

Ο κοινός σκίουρος

Ο κοινός σκίουρος ζει σε ολόκληρη την Ευρώπη. Το χρώμα του προκύπτει από κοκκινοκάστανο άσω μαύρο στη ράχη, ενώ η κοιλιά του είναι πάντα λευκή. Στα δάση της Σκανδιναβίας ζουν και άλλα θηλαστικά, όπως η καφέ αρκούδα, η άλκη ή ο λύκος.

Το ξέρεις;

- Στη Δανία υπάρχουν μερικές από τις μεγαλύτερες σε μήκος αμμουδιές της Ευρώπης.
- Η Σκανδιναβία είναι η πατρίδα των Βίκινγκ, πολεμιστών, θαλασσοπόρων, εμπόρων και πειρατών, που από τα τέλη του 8ου έως τις αρχές του 11ου αιώνα έκαναν επιδρομές και αποίκισαν μεγάλες περιοχές, από την Κωνσταντινούπολη και τον ποταμό Βόλγα στη Ρωσική Ομοσπονδία έως την Ισλανδία, τη Γροιλανδία και τη Νέα Γη στον Καναδά.

Τα δύο τρίτα του εδάφους της Δανίας έχουν αποδοθεί στην χοιροτροφία και στην καθηλέργεια φυτών για τη διατροφή των γουρουνιών.

Το ξέρεις;

- Η Φινλανδία έχει περισσότερες από 188.000 λίμνες, ενώ τα τρία τέταρτα της χώρας καλύπτουν δάσον.
- Η Νορβηγία έχει καταταχτεί ως η πιο ειρηνική χώρα στο Δείκτη Παγκόσμιας Ειρήνης για το 2007 και η Ισλανδία για το 2008.
- Το νόμισμα της Εσθονίας, η εσθονική κορόνα, για συντομία λέγεται EEK.
- Το μπάσκετ είναι το αγαπημένο άθλημα των Λιθουανών.

Οικοδομική ξυλεία

Το ξύλο είναι πολύ σημαντική πρώτη ύλη για όλες τις βορειοευρωπαϊκές χώρες. Στην πάροδο του χρόνου η ξυλεία έχει χρησιμοποιηθεί ως καύσιμο, για την κατασκευή επίπλων και παιχνιδιών και για την οικοδόμηση σπιτιών και εκκλησιών. Υπάρχουν τόσα δέντρα στην περιοχή, ώστε πολλά σπίτια και δημόσια κτίρια κατασκευάζονται ακόμα και σήμερα από ξύλο.

Η Λαπωνία

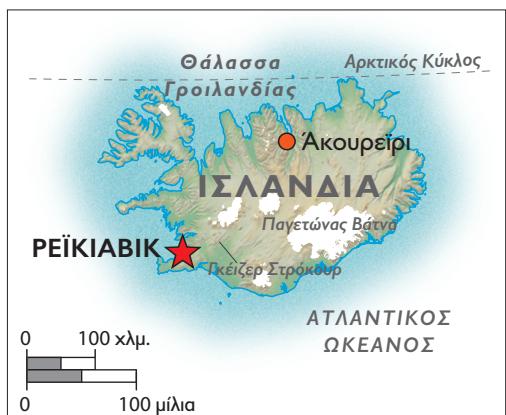
Το βόρειο τμήμα της Νορβηγίας, της Σουηδίας και της Φινλανδίας είναι γνωστό ως Λαπωνία. Αυτή είναι η χώρα των Λαπώνων. Οι Σάμι, όπως αυτοαποκαλούνται οι Λάπτωνες, είναι απόγονοι νομάδων που έζησαν στη βόρεια Σκανδιναβία για χιλιάδες χρόνια. Ορισμένοι Σάμι εξακολουθούν να εκτρέφουν τάρανδους για το γάλα, το κρέας και το δέρμα τους.

Τα νορβηγικά φιορδ

Το φιορδ είναι μια μακριά, βαθιά και στενή κοιλάδα με απότομα τοιχώματα την οποία έχει πλημμυρίσει η θάλασσα. Η κοιλάδα αυτή σχηματίστηκε από έναν παγετώνα. Όταν οι πάγοι έλιωσαν, η επιφάνεια της θάλασσας ανέβηκε και πλημμύρισε την κοιλάδα. Χιλιάδες τουρίστες επισκέπτονται τα φιορδ κάθε χρόνο για να θαυμάσουν το τοπίο.

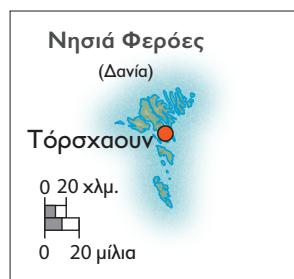

Το ξέρεις;

Η ηφαιστειακή δραστηριότητα στην Ισλανδία είναι από τις πιο έντονες στον κόσμο. Συμβαίνει μία ηφαιστειακή έκρηξη κάθε πέντε χρόνια περίπου.

Τμήματα της Νορβηγίας, της Σουηδίας και της Φινλανδίας βρίσκονται βόρεια του Αρκτικού Κύκλου. Σ' αυτά ο Ήλιος δεν δύνεται να καλοκαρίζει και δεν ανατέλλει το χειμώνα για έξι εβδομάδες ή και πιο πολύ.

Ισλανδία

Νορβηγία

Θερμές πηγές

Το γκέιζερ Στρόκουρ στην Ισλανδία είναι ένα είδος θερμής πηγής. Κάθε λίγα λεπτά εκτοξεύει έναν πίδακα από νερό και υδρατμό που φτάνει σε ύψος τα 20 μέτρα. Στην Ισλανδία υπάρχουν επίσης λίμνες καυτής λάσπης και περισσότερα από 30 ενεργά ηφαίστεια.

Το ξέρεις;

Το ανάγλυφο των βαθικών χωρών διαμορφώθηκε από τους παγετώνες. Είναι πεδινό με πολλούς βάθους, λίμνες και ποτάμια. Το υψηλότερο σημείο, το όρος Σούουρ, έχει υψόμετρο μόλις 318 μέτρα και βρίσκεται στην Εσθονία. Το εύφορο έδαφος ευνοεί τις καλλιέργειες.

Δυτική Ευρώπη

Φάκελος χωρών

- Ανδόρα
- Βέλγιο
- Γαλλία
- Ηνωμένο Βασίλειο
- Ιρλανδία
- Ισπανία
- Λουξεμβούργο
- Μονακό
- Ολλανδία
- Πορτογαλία

Το πιο απομακρυσμένο από την Ασία τμήμα της Ευρώπης είναι γνωστό ως Δυτική Ευρώπη. Οι βορειότερες χώρες στην περιοχή αυτή έχουν ήπιο υγρό κλίμα, ενώ όσο προχωράμε προς Νότο, το κλίμα γίνεται όλο και πιο θερμό. Στη νότια Γαλλία, στην Ισπανία και στην Πορτογαλία η θερμοκρασία φτάνει συχνά τους 30°C κατά το καλοκαίρι. Η γη είναι **εύφορη**, κατάλληλη για διάφορες **καλλιέργειες**. Στην Ισπανία καλλιεργούνται ππορτοκάλια, στην Ολλανδία λουλούδια, ενώ σιτάρι και πατάτες σε ολόκληρη τη Δυτική Ευρώπη. Πολλές δυτικοευρωπαϊκές χώρες καλλιεργούν επίσης αμπέλια για την παραγωγή κρασιού. Η οινοποιία είναι πολύ σημαντική οικονομική δραστηριότητα στη Γαλλία, στην Ισπανία και στην Πορτογαλία. Οι περισσότεροι κάτοικοι της Δυτικής Ευρώπης ζουν σε πόλεις. Ολόκληρη η περιοχή είναι πολύ δημοφιλής τουριστικός προορισμός και ο τουρισμός αποτελεί μεγάλη βιομηχανία. Άλλοι σημαντικοί οικονομικοί κλάδοι είναι οι βιομηχανίες κατασκευής αυτοκινήτων και ηλεκτρονικών.

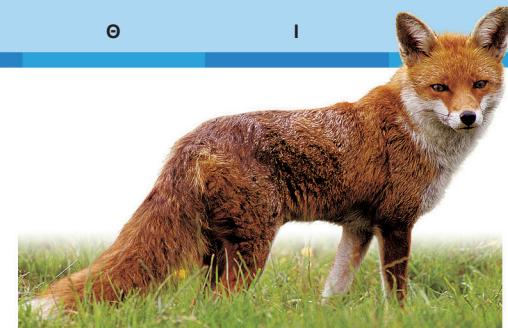
Το ξέρεις;

- Η Ανδόρα έχει τους μακροβιότερους κατίκους από κάθε άλλη χώρα. Ζουν κατά μέσο όρο 83,5 χρόνια.
- Πέντε στους 100 Ολλανδούς προέρχονται από τη Νότια Αμερική, την Ινδονησία και τα νησιά της Καραϊβικής Θάλασσας. Στο παρελθόν η Ολλανδία είχε αποκάκιες στις περιοχές αυτές.

Εκτός από το μπρι και το ροκφόρ, τουλάχιστον άλλες 500 ποικιλίες τυριού παράγονται στη Γαλλία.

Το Μάτι του Λονδίνου

Περίπου 3,5 εκατομμύρια άνθρωποι επισκέπτονται κάθε χρόνο το «Μάτι του Λονδίνου», την υψηλότερη ρόδα λούνα πάρκ στον κόσμο. Από την κορυφή, 135 μέτρα πάνω από το έδαφος, οι επισκέπτες έχουν πτωνοραμική θέα της **πρωτεύουσας** του Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς μπορούν να δουν μια περιοχή με ακτίνα 40 χιλιόμετρα. Το Λονδίνο είναι σημαντικό εμπορικό, πολιτιστικό, οικονομικό και τουριστικό κέντρο.

Η κοινή αλεπού

Οι αλεπούδες ανήκουν στην οικογένεια του σκύλου. Η κοινή αλεπού συναντάται σε ολόκληρη την Ευρώπη και μπορεί και επιβιώνει τόσο στην εξοχή όσο και στην πόλη. Τρώει τα πάντα, όπως σκουλήκια, φρούτα, έντομα, μικρά θηλαστικά και σκουπίδια.

Το ξέρεις;

- Τρεις χώρες στην Ευρώπη, η Ανδόρα, το Λιχτενστάιν και το Μονακό, ονομάζονται πριγκιπάτα, που σημαίνει ότι τις κυβερνά πρίγκιπας.

Το ταχύτερο τρένο στον κόσμο είναι ο γαλλικός Σιδηρόδρομος Μεγάλης Ταχύτητας (TGV), το οποίο ταξιδεύει με μέση ταχύτητα 300 χλμ./ώρα. Ένας TGV ανέπτυξε στη διάρκεια δοκιμών ταχύτητα 574,8 χλμ./ώρα, που είναι παγκόσμιο ρεκόρ για τρένο που κινείται σε κοινές σιδηροτροχίες.

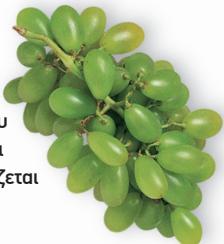
Η Κόστα Μπράβα

Η παράκτια περιοχή της βορειοανατολικής Ισπανίας ονομάζεται Κόστα Μπράβα. Εκτείνεται επί 160 χιλιόμετρα περίπου κατά μήκος της Μεσογείου και είναι πολύ γνωστός τόπος καλοκαιρινών διακοπών χάρη στις αμμουδιές της και τη ζεστή θάλασσα. Είναι επίσης σημαντική περιοχή καλλιέργειας της φελλόδρυος και προμηθεύει με φελλό τους οινοπαραγωγούς όλου του κόσμου.

Το ξέρεις;

- Η κυριότερη καλλιέργεια στην Πορτογαλία είναι η ντομάτα. Η χώρα παράγει περισσότερους από 1.000.000 τόνους ντομάτας κάθε χρόνο.
- Το νοτιότερο άκρο της Ισπανίας απέχει μόλις 13 χιλιόμετρα από την Αφρική.
- Το Βέλγιο φημίζεται για τις σοκολάτες του. Παράγει 172.000 τόνους σοκολάτας κάθε χρόνο.

Το σταφύλι είναι ο καρπός του αμπελιού. Η περιοχή όπου καλλιεργούνται αμπέλια ονομάζεται αμπελώνας.

Το ξέρεις;

Το υψηλότερο της μισής Ολλανδίας είναι το ίδιο ό και χαμηλότερο από αυτό της επιφάνειας της θάλασσας. Η Ολλανδία απειλείται μόνιμα από πλημμύρες.

Στα Λουξεμβούργο, πρωτεύουσα του ομώνυμου μικροσκοπικού Μεγάλου Δουκάτου, υπάρχουν τουλάχιστον 150 τράπεζες.

Τουλίπες

Η Ολλανδία φημίζεται για την καλλιέργεια της τουλίπας. Παράγει 9.000.000.000 βολβούς τουλίπας κάθε χρόνο. Την άνοιξη, τα χωράφια όπου καλλιεργούνται οι τουλίπες γύρω από το Άμστερνταμ μετατρέπονται σε πολύχρωμο χαλί καθώς τα λουλούδια ανθίζουν.

Το ξέρεις;

Στην Ιρλανδία υπάρχουν μόνο 26 ιθαγένει είδη θηλαστικών και μόνο ένα είδος χερσαίου ερπετού, μια σαύρα!

Η Μεγάλη Βρετανία και η Ιρλανδία είναι τα μεγαλύτερα νησιά ενός νησιωτικού συμπλέγματος που ονομάζεται Βρετανικά Νησιά και περιλαμβάνει τουλάχιστον 6.000 νησιά.

Ισπανία

Πορτογαλία

0 100 200 χιλιόμετρα
0 100 200 μίλια

Το ξέρεις;

Τουλάχιστον 60 εκατομμύρια Ιρλανδοί ζουν εκτός Ιρλανδίας.

Ο Πύργος του Αιφελ

Από τα πιο διάσημα μνημεία-σύμβολα, ο πύργος αυτός βρίσκεται στο Παρίσι. Έχει ύψος 324 μέτρα, μαζί με την κεραία της τηλεοραστης στην κορυφή. Είναι ολόκληρος σχεδόν κατασκευασμένος από σίδηρο.

Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ

Κεντρική Ευρώπη

Το κεντρικό τμήμα της Ευρώπης εκτείνεται από τη Βαλτική θάλασσα στο Βορρά έως τη Μεσόγειο θάλασσα στο Νότο. Στα βόρεια οι χειμώνες μπορεί να είναι πολύ ψυχροί, αλλά ο καιρός γίνεται όλο και πιο ζεστός όσο προχωράμε προς τα νότια, ενώ οι νοτιότερες περιοχές έχουν μεσογειακό κλίμα με ζεστά καλοκαΐρια και ήπιους χειμώνες. Στη Γερμανία και την Πολωνία η γη έχει αποδοθεί στην **εξόρυξη**, στη βιομηχανία και στη γεωργία. Καλλιεργούνται κυρίως πατάτες και κριθάρι, ενώ πολλοί γεωργοί **εκτρέφουν** γουρούνια και κατσίκες. Νοτιότερα, ιδίως στην Ιταλία, καλλιεργούνται ελιές, εσπεριδοειδή και αμπέλια. Την κεντρική Ευρώπη διαρρέουν μεγάλοι **ποταμοί**, όπως ο Ρήνος και ο Δούναβης. Οι άνθρωποι χρησιμοποιούν τους ποταμούς αυτούς για τη μεταφορά αγαθών. Στην περιοχή δεσπόζει η ψηλή **οροσειρά** των Άλπεων, η οποία ξεκινά από τον Κόλπο της Γένοβας και φτάνει μέχρι τη Βιέννη, στην Αυστρία, και τη βόρεια Σλοβενία.

Οι Άλπεις

Αυτή η οροσειρά εκτείνεται επί 1.200 χιλιόμετρα περίπου, κυρίως στη Γαλλία, την Ελβετία, την Αυστρία και την Ιταλία. Πολλοί τουρίστες επισκέπτονται τις Άλπεις για σκι, ορειβασία και αναρρίχηση. Στις Άλπεις βρίσκονται οι **πηγές** αρκετών σημαντικών ευρωπαϊκών **ποταμών**, όπως ο Ρήνος, ο Ροδανός και ο Πάδος.

6

Το ξέρεις;

- Ο λιγνίτης είναι το κύριο καύσιμο που χρησιμοποιείται στην κεντρική Ευρώπη και μία από τις κύριες εξαγωγές της Πολωνίας. Περιέχει πολύ θείο και η καύση του για την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος συμβάλλει στη ρύπανση του αέρα και στη δημιουργία όξινης βροχής.
- Στην Ιταλία υπάρχουν πολλοί κατασκευαστές αυτοκινήτων.

Τα αυτοκίνητα Λαμποργκίνι συγκαταλέγονται στα γρηγορότερα και ακριβότερα αυτοκίνητα του κόσμου.

Το ξέρεις;

- Η γεωργική παραγωγή της Γερμανίας καλύπτει τις ανάγκες οικονομίας της σε πολλά σημαντικά τρόφιμα, όπως είναι τα σιτηρά, η ζάχαρη, τα έλαια, το γάλα και το κρέας.

7

7

8

9

10

11

12

Εθνικά πάρκα

Υπάρχουν πολλά **εθνικά πάρκα** στην κεντρική Ευρώπη. Στη φωτογραφία φαίνεται τμήμα του Εθνικού Πάρκου Τρίγκλαβ στη Σλοβενία, το οποίο περιλαμβάνει το Όρος Τρίγκλαβ, το ψηλότερο της χώρας. Στο Εθνικό Πάρκο Τρίγκλαβ υπάρχουν **δάση** με οξιές και έλατα και ζουν λύγκες και αγριόγιδα.

Το ξέρεις;

- Το Λευκό Όρος (4.807 μ.) είναι η ψηλότερη κορυφή των Άλπεων και της δυτικής Ευρώπης, στα σύνορα Γαλλίας-Ιταλίας.
- Η πίτσα και τα μακαρόνια είναι κλασικά ιταλικά πιάτα, γνωστά σε όλο τον κόσμο.

Το Βατικανό
Το Βατικανό βρίσκεται στη Ρώμη, την πρωτεύουσα της Ιταλίας, και είναι το μικρότερο κράτος του κόσμου. Έχει έκταση 440.000 τ. μ. και περιλαμβάνει τη Βασιλική του Αγίου Πέτρου και το Αποστολικό Ανάκτορο, όπου διαμένει ο **πάπας**.

Οι ντομάτες και ο βασιλικός είναι σημαντικά συστατικά σε πολλά ιταλικά πιάτα, συμπεριλαμβανομένης της πίτσας.

Ο αίγαγρος των Άλπεων

Οι αίγαγροι ή αιγριοκάτσικα θεωρούνται πρόγονοι της εξημερωμένης κατσίκας. Σήμερα ζουν σε απόκρημνες πλαγιές βουνών σε λίγες χώρες, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα. Ο αίγαγρος των Άλπεων παραλίγο να εξαφανιστεί στις αρχές του 19ου αιώνα.

Νοτιοανατολική Ευρώπη

Φάκελος χωρών

Αλβανία

Βοσνία-Ερζεγοβίνη

Βουλγαρία

Ελλάδα

Κροατία

Λευκορωσία

Μαυροβούνιο

Μολδαβία

Ουγγαρία

Ουκρανία

ΠΓΔΜ

Ρουμανία

Σερβία

Κύπρος

7

10

Αγριογούρουνα

Ακόμα και σήμερα υπάρχουν αγριογούρουνα στα δάση της νοτιοανατολικής Ευρώπης. Αυτά τα νυχτόβια ζώα αναζητούν την τροφή τους από το σούρουπο μέχρι την αυγή. Ζουν σε ομάδες που αποτελούνται από 3-4 θηλυκά με τα μικρά τους και περιλαμβάνουν έως και 20 ζώα.

11

12

Μεγάλο μέρος αυτής της περιοχής είναι ορεινό, αν και υπάρχουν εύφορες πεδιάδες στα βόρεια και τα ανατολικά. Η γεωργία είναι πολύ σημαντική για τις χώρες της νοτιοανατολικής Ευρώπης και καλλιεργούνται σιτηρά, αμπέλια, τριαντάφυλλα, καπνός κ.ά. Στα βόρεια οι χειμώνες είναι πολύ ψυχροί. Νοτιότερα και στις παράκτιες περιοχές οι χειμώνες είναι πιο ήπιοι και τα καλοκαίρια θερμά και ξηρά. Τα τελευταία 20 χρόνια περίπου υπήρξαν πολλές αλλαγές και πόλεμοι στη νοτιοανατολική Ευρώπη που προκλήθηκαν από πολιτικά, εθνικά και θρησκευτικά προβλήματα. Τη δεκαετία του 1990 η Ουκρανία, η Λευκορωσία και η Μολδαβία απέκτησαν την ανεξαρτησία τους από την πρώην Σοβιετική Ένωση. Η Γιουγκοσλαβία διαλύθηκε στις δημοκρατίες της Κροατίας, της Σερβίας, της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, της ΠΓΔΜ και του Μαυροβουνίου. Ορισμένες περιοχές εξακολουθούν να αναρρώνουν από τις πληγές του πολέμου. Νοτιοανατολικά, η Ελλάδα είναι από τους πιο δημοφιλείς τουριστικούς προορισμούς όλης της ηπείρου χάρη στα ηλιόλουστα νησιά της και στα αρχαία μνημεία της.

Ντούμπροβνικ

Η κροατική πόλη Ντούμπροβνικ περιβάλλεται από τείχη μήκους 1.940 μέτρων, τα οποία χτίστηκαν τουλάχιστον τετρακόσια χρόνια πριν. Ενισχυμένα με αρκετά φρούρια και πύργους, τα τείχη του Ντούμπροβνικ είναι από τις ισχυρότερες οχυρώσεις στην Ευρώπη.

Το ξέρεις;

- Η θάλασσα Μεγάλη Πρέσπα έχει έκταση 274 τ. χλμ. και βρίσκεται κυρίως στην ΠΓΔΜ, ενώ ένα μικρό της τμήμα εκτείνεται στην Αλβανία κι άλλο ένα στην Ελλάδα. Τροφοδοτείται από υπόγεια νερά, ενώ η ίδια τροφοδοτείται με νερό, μέσα από καταβόθρες, τη λίμνη Οχρίδα, που είναι ακόμα μεγαλύτερη. Έχει έκταση 358 τ. χλμ. και εκτείνεται στην ΠΓΔΜ και στην Αλβανία.

Η ελιά καλλιεργείται στην Κρήτη από την 3η π.Χ. χιλιετία, ενώ το λάδι και ο καρπός της αποτελούν εξαιρετικά σημαντικά εξαγωγικά προϊόντα για την Ελλάδα. Ο καρπός της είναι σημαντικό συστατικό σε πολλά πιάτα, συμπεριλαμβανομένης της χωριάτικης σαλάτας.

Η Βουλγαρία είναι πρώτη στον κόσμο στην παραγωγή ροδέμιαου, που χρησιμοποιείται σε ακριβά αρώματα και καλλιτεχνικά και είναι πιο ακριβό από το χρυσό.

Το ξέρεις;

- Η Ρουμανία έχει το υψηλότερο ποσοστό καπνού στών από οποιαδήποτε άλλη ευρωπαϊκή χώρα.
- Το νερό ορισμένων θερμών πηγών της Βουδαπέστης ξεπερνά τους 90 °C και πρέπει να αναμειχθεί με κρύο νερό πριν να χρησιμοποιηθεί στα ιαματικά λουτρά.

Βουδαπέστη

Η πρωτεύουσα της Ουγγαρίας είναι χτισμένη πάνω σ' ένα ρήγμα, με αποτέλεσμα να υπάρχουν περίπου 120 θερμές πηγές στην πόλη. Οι άνθρωποι χτίζουν θερμά και ιαματικά λουτρά πάνω από αυτές τις πηγές εδώ και 2.000 χρόνια.

Ακρόπολη

Η Αθήνα, η πρωτεύουσα της Ελλάδας, πήρε την ονομασία της από τη θεά Αθηνά, τη θεά της σοφίας στην ελληνική μυθολογία. Ο Παρθενώνας είναι ναός της Αθηνάς. Χτίστηκε τον 5ο π.Χ. αιώνα στο βραχώδη λόφο της Ακρόπολης και συγκαταλέγεται στα σημαντικότερα πολιτιστικά μνημεία στον κόσμο.

Η Ουκρανία

Το εύφορο μαύρο **έδαφος** της Ουκρανίας είναι ιδανικό για **καλλιέργειες**. Άλλοτε τμήμα της Σοβιετικής Ένωσης, η χώρα ήταν γνωστή ως ο «σιτοβολώνας της Ρωσίας». Σήμερα εξάγει μεγάλες ποσότητες δημητριακών, λαχανικών, γαλακτοκομικών, κρέατος και ήλιοσπτορων. Παράλληλα είναι από τους σημαντικότερους παραγωγούς χάλυβα στον κόσμο.

To ξέρεις;

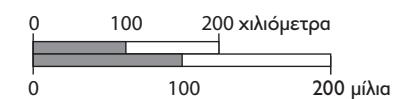
- Η Ουκρανία εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη Ρωσία για να καλύψει τις ενέργειακές της ανάγκες, κυρίως σε πετρέλαιο και φυσικό αέριο.
 - Ένας στους τέσσερις Ουκρανούς ασχολείται με τη γεωργία ή τη δασοκομία.

Εύφορο έδαφος έχει και η Μολδαβία. Κυριότερα αγροτικά προϊόντα της χώρας είναι τα σταφύλια και οι πηλίσσωποι, ενώ καθηλευργούνται και πολλά δημαρκικά.

Το δευτροκούναβο

Συγγενικό με το κουνάβι, το δεντροκούναβο είναι μεγάλο όσο μια γάτα. Ζει στα δάση όλης της Ευρώπης και περνά μεγάλο μέρος του χρόνου του πάνω στα δέντρα, όπου φτιάχνει και τη φωλιά του. Τρέφεται με μικρά **θηλαστικά**, πουλιά, βατράχια, έντομα και ψωφίμια. Στην Ελλάδα απαντούν συνολικά 102 είδη θηλαστικών, ενώ 13 είδη φαλαινών και δελφινιών κι ένα είδος φώκιας συναντώνται στις ελληνικές **θάλασσες**.

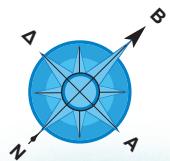

Ρωσική Ομοσπονδία

Φάκελος χωρών

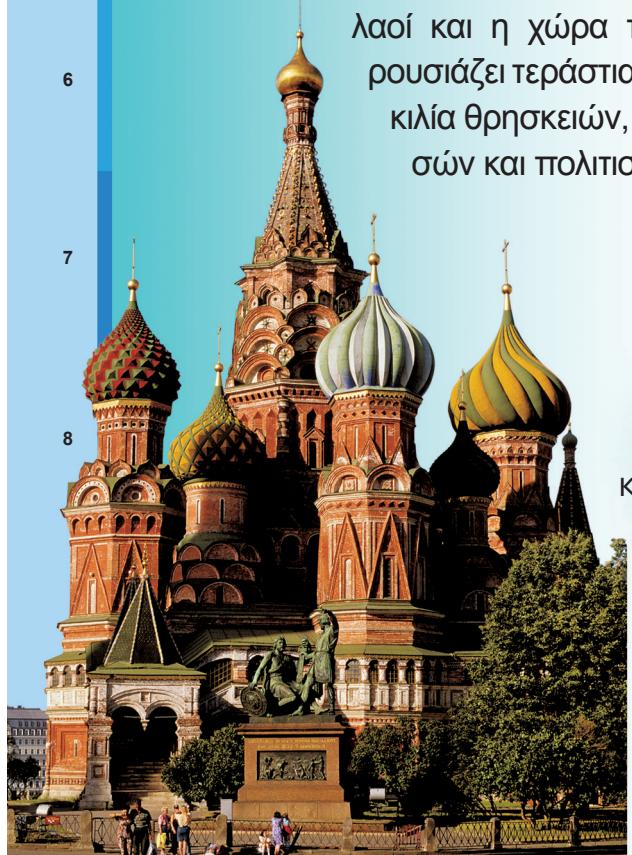
Ρωσική Ομοσπονδία

Η Ρωσική Ομοσπονδία, ή Ρωσία, είναι η μεγαλύτερη χώρα στον κόσμο και εκτείνεται σε δύο ηπείρους. Το τμήμα της δυτικά των Ουραλίων ορέων ανήκει στην Ευρώπη και το τμήμα στα ανατολικά τους, που ονομάζεται Σιβηρία, στην Ασία. Το κλίμα της Ρωσίας ποικίλλει εξαιρετικά, από πολικό στα βόρεια έως θερμό εύκρατο στο Νότο. Ανάλογη ποικιλία παρουσιάζει και το φυσικό περιβάλλον με την αχανή στέπα, τα κωνοφόρα δάση και την τούνδρα. Η Σιβηρία καταλαμβάνει περισσότερο από τα τρία τέταρτα της χώρας και σ' αυτήν υπάρχουν τεράστια κοιτάσματα πετρελαίου και φυσικού αερίου. Ωστόσο ο σιβηρικός χειμώνας είναι τόσο μακρύς και βαρύς, ώστε μόνο το 30% του πληθυσμού της Ρωσίας κατοικεί σ' αυτήν. Η Ρωσία διαθέτει επίσης μεγάλες εκτάσεις με εύφορο έδαφος και πλούσια κοιτάσματα κι άλλων ορυκτών.

Εξάγει κυρίως πετρέλαιο και πετρελαϊκά προϊόντα, φυσικό αέριο, μέταλλα, ξυλεία και προϊόντα ξυλείας.

Οι Ρώσοι αποτελούν την πλειονότητα του πληθυσμού, αλλά υπάρχουν περισσότεροι από 120 ακόμη λαοί και η χώρα παρουσιάζει τεράστια ποικιλία θρησκειών, γλωσσών και πολιτισμών.

Καθεδρικός του Αγίου Βασιλείου

Είναι ένα από τα γνωστότερα κτίρια στον κόσμο. Βρίσκεται στην Κόκκινη Πλατεία, στο κέντρο της Μόσχας, και χτίστηκε από τον τσάρο Ιβάν Δ' τον Τρομερό. Η κατασκευή του, που ολοκληρώθηκε το 1560, κράτησε πέντε χρόνια. Πρόκειται για οκτώ ξεχωριστές εκκλησίες χτισμένες γύρω από την ένατη και μεγαλύτερη.

Το ξέρεις;

- Η λίμνη Βαϊκάλη είναι η πιο βαθιά λίμνη του κόσμου. Το βάθος της φτάνει τα 1.637 μέτρα. Επίσης, είναι η παραχαίτερη λίμνη με γηικό νερό στον κόσμο.
- Η Ρωσία διαθέτει δύο σημαντικά κλασικού χορού, τα Μπαλέτα Μπολεσόι και τα Μπαλέτα Μαρίνσκι (πρώην Κίροφ), που είναι γνωστά σε ολόκληρο τον κόσμο.

Τίγρη της Σιβηρίας

Η τίγρη της Σιβηρίας απειλείται με εξαφάνιση. Ο άνθρωπος καταστρέφει το βιότοπό της και την κυνηγά για διάφορα μέρη του σύμπατος της, που χρησιμοποιούνται στην παραδοσιακή κινεζική ιατρική. Σήμερα έχουν απομείνει περίπου 500 στη φύση.

Κοιτάσματα ορυκτών

Αυτό το αδαμαντωρυχείο στην πόλη Μίρνι της Σιβηρίας είναι το μεγαλύτερο στον κόσμο. Η εξόρυξη αποτελεί σημαντικότατο τομέα της ρωσικής οικονομίας και ορυχεία είναι διάσπαρτα σε όλη τη χώρα. Εξορύσσονται ακόμη νικέλιο, σιδηρομετάλλευμα, χαλκός, φωσφορικά άλατα, κοβάλτιο, χρυσός κ.ά.

Τάρανδοι

Κοπάδια ταράνδων ζουν στην **τούνδρα** κοντά στον **Αρκτικό Κύκλο**. Πολλοί κάτοικοι της βόρειας Ρωσίας περνούν μεγάλο μέρος της καθημερινής τους ζωής φροντίζοντας τους ταράνδους, καθώς από τα ζώα αυτά εξαρτάται η επιβίωσή τους. Χρησιμοποιούν τα ζώα ως μέσα μεταφοράς, το κρέας τους ως τροφή και το δέρμα τους για να φτιάχνουν ρούχα και καταφύγια.

Το ξέρεις;

- ☒ Η ρωσική κουζίνα φημίζεται για τις ασυνήθιστες σούπες της, όπως είναι το μπορς, που παρασκευάζεται με παντζάρια και λάχανο.
- ☒ Τα ρωσικά δάσα έχουν έκταση όσπους σε όλη την Ευρώπη.

0

200

400 χιλιόμετρα

0

200

400 μίλια

N. Βράγκελ

Θάλασσα των Τσούκτσι

Θάλασσα Ανατολικής Σιβηρίας

Κολμά

Ιντιγκίρκα

ΟΡΗ ΒΕΡΓΟΙΑΝΣΚ

ΟΡΗ ΣΕΡΣΚΙ

ΟΡΗ ΚΑΛΙΜΑ

ΟΡΗ ΚΟΡΙΑΚ

Βερίγγειος Θάλασσα

Χερσόνησος Καμτσάτκα

Χερσόνησος Κουρίλες

(διεκδικούμενα από την Ιαπωνία)

Ηφ. Κλιουτσέφσκαγια

4.750 μ.

Πετροπάβλοφσκ

Οχοτσκική Θάλασσα

Ν. Σαχαλίνη

Χαμπάροφσκ

Βλαδιβοστόκ

Θάλασσα της Ιαπωνίας

ΙΑΠΩΝΙΑ

ΕΙΡΗΝΙΚΟΣ ΩΚΕΑΝΟΣ

Ο λευκογερανός

Ο λευκογερανός απειλείται άμεσα με εξαφάνιση. Φωλιάζει στους υγρότους της Σιβηρίας, οι οποίοι σιγά σιγά καταστρέφονται από την εξόρυξη πετρελαίου και την ανάπτυξη.

Το ξέρεις;

- ☒ Το ταξίδι με τον Υπερσιβηρικό Σιδηρόδρομο από τη Μόσχα στο Βλαδιβοστόκ, στο νοτιοανατολικό άκρο της Ρωσίας, κρατάει 7 ημέρες περίπου. Το τρένο διασχίζει οκτώ χρονικές ζώνες.
- ☒ Οι ξύλινες ρωσικές κουύκλες που η μία μπαίνει μέσα στην άλλη είναι γνωστές ως μπάμπουσκες ή ματριόσκες και συμπεριλαμβάνονται στα δημοφιλέστερα ρωσικά σουβενίρ. Πρωτοκατασκευάστηκαν το 1890.

Καύκασος και δυτική Ασία

Φάκελος χωρών

- Αζερμπαϊτζάν
- Αρμενία
- Γεωργία
- Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα
- Ιορδανία
- Ιράκ
- Ιράν
- Ισραήλ
- Κατάρ
- Κουβέιτ
- Λιβανός
- Μπαχρέιν
- Ομάν
- Σαουδική Αραβία
- Συρία
- Τουρκία
- Υεμένη

Σχεδόν ολόκληρη η δυτική Ασία καλύπτεται από **έρημο**. Το καλοκαίρι η θερμοκρασία ξεπερνά τους 30 °C και πέφτουν ελάχιστες βροχές. Ωστόσο, παρά το ζεστό και ξηρό **καιρό**, οι άνθρωποι έχουν εγκατασταθεί σ' αυτήν εδώ και περισσότερα από 7.000 χρόνια. Στην περιοχή αυτή γεννήθηκαν τρεις από τις σημαντικότερες θρησκείες του κόσμου, ο Χριστιανισμός, ο Ισλαμισμός και ο Ιουδαϊσμός.

Ο Καύκασος και η δυτική Ασία υπήρξαν για χιλιετίες πεδίο πολέμων, ενώ οι συγκρούσεις συνεχίζονται και σήμερα. Οι περισσότεροι πόλεμοι σχετίζονται με κατακτήσεις εδαφών ή θρησκευτικές διαφορές. Η μεγαλύτερη πηγή εσόδων για τα περισσότερα κράτη της περιοχής είναι το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο. Ιδιαίτερα το πετρέλαιο έχει φέρει μεγάλο πλούτο σε ορισμένες χώρες, όπως οι αραβικές, ενώ για άλλες, όπως η Τουρκία και το Ισραήλ, πολύ σημαντική πηγή εσόδων είναι ο τουρισμός. Η Τουρκία και το Ιράν φημίζονται για τα χαλιά τους.

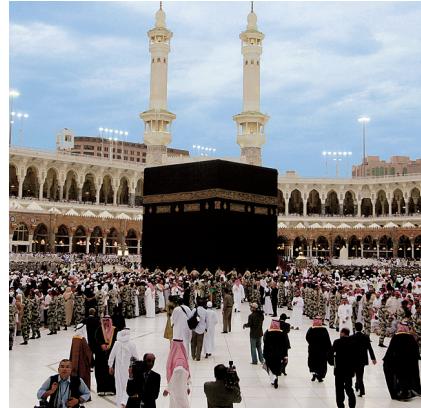
Ιστορικά οι χώρες του νότιου Καυκάσου υπήρξαν σταυροδρόμι των χερσαίων εμπορικών δρόμων ανάμεσα στην Ευρώπη και την Ασία.

Η Πέτρα

Κρυμμένα βαθιά μέσα σ' ένα **φαράγγι** της **ερήμου**, στη σημερινή Ιορδανία, βρίσκονται τα ερείπια της αρχαίας πόλης Πέτρα. Τα περισσότερα οικοδομήματά της είναι λαξευμένα στο βράχο. Άλλοτε **πρωτεύουσα** του αραβικού βασιλείου των Ναβαταίων, αποτελεί σήμερα δημοφιλέστατο τουριστικό αξιοθέατο.

Ο όρυγας της Αραβίας

Το κυνήγι εξολόθρευσε την αντιλόπη αυτή από τη φύση, αλλά χάρη σε διεθνείς προσπάθειες είχαν δημιουργηθεί κοπάδια σε διάφορους ζωολογικούς κήπους του κόσμου. Σήμερα ο όρυγας της Αραβίας έχει επανενταχτεί στη φύση στο Ομάν και αλλού.

Η Μέκκα

Η Κάμπα, το κυβικό κτίσμα στο κέντρο του μεγάλου **τεμένους** της Μέκκας στη Σαουδική Αραβία, θεωρείται από τους μουσουλμάνους ως ο ιερότερος τόπος στη Γη. Κάθε μουσουλμάνος πρέπει να κάνει το προσκύνημα στη Μέκκα (χατζ) τουλάχιστον μία φορά στη ζωή του.

Οι μελιτζάνες, τα βερίκοκα, τα φιστίκια Αιγύντια και τα καρύδια είναι σημαντικά γεωργικά προϊόντα της περιοχής.

Το ξέρεις;

- ☒ Η Αρμενία είναι το πρώτο κράτος που υιοθέτησε το Χριστιανισμό ως κρατική θρησκεία, το 301.
- ☒ Στο Αζερμπαϊτζάν έγινε η πρώτη στον κόσμο εξόρυξη πετρελαίου, το 1848.
- ☒ Οι αρχαίοι Έλληνες ονόμαζαν την ανατολική Γεωργία Ιθηρία και τη δυτική Κολχίδα.
- ☒ Η Τουρκία είναι από τις πλίγες χώρες στον κόσμο που είναι αυτάρκης σε τρόφιμα.

Ντουμπάι

Όταν εγκαινιάστηκε, το 1999, το **ξενοδοχείο Μπουρτζ αλ Αράμπ** στο Ντουμπάι των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων ήταν το υψηλότερο ξενοδοχείο στον κόσμο.

Έχει ύψος 321 μέτρα και διαθέτει εξέδρα προσγείωσης ελικοπτέρων στον 280 όροφο. Το ξενοδοχείο είναι χτισμένο σ' ένα τεχνητό νησί και θυμίζει πανί πλοίου.

Η Νεκρά Θάλασσα

Η Νεκρά Θάλασσα, μεταξύ Ισραήλ και Ιορδανίας, είναι μια λίμνη με νερό 9 φορές μεγαλύτερης περιεκτικότητας σε αλάτι από το θαλασσινό κι έτσι κανένα ζώο ή φυτό δεν μπορεί να ζήσει σ' αυτήν. Σε τόσο αλμυρά νερά οι λουόμενοι επιπλέον χωρίς να χρειαστεί να κολυμπήσουν.

Ιράν
Κουβέιτ

Μπαχρέιν
Κατάρ

Αφγανιστάν
Πακιστάν

Ομάν
Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα

Σε όλη την περιοχή η δρομάδα εκτρέφεται για τη μεταφορά φορτίων καθώς και για το γάλα και το κρέας της. Αυτή η καμήλα είναι προσαρμοσμένη στη ζωή στην έρημο και αντέχει για πολλές ημέρες χωρίς να πιει νερό.

Το ξέρεις;

- Η ιερουσαλήμ είναι ιερή πόλη και για τους χριστιανούς και για τους εβραίους και για τους μουσουλμάνους.
- Η Μεσοποταμία, η περιοχή μεταξύ των ποταμών Τίγρη και Ευφράτη, στο Ιράκ είναι από τις σημαντικότερες κοιτίδες του πολιτισμού.
- Μέχρι το 1935 το Ιράν ήταν γνωστό ως Περσία.

Υεμένη

